

Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta
Katedra pedagogické a školní psychologie

UČEBNÍ STRATEGIE ÚSPĚŠNÝCH A NEÚSPĚŠNÝCH ŽÁKŮ NA PŘÍKLADU DĚJEPISNÉ LÁTKY (PŘÍLOHY)

vedoucí diplomové práce: prof. PhDr. Stanislav Stech, CSc.

autorka diplomové práce: Lucie Chlumská

Obsah

PŘÍLOHA I - Zadání k experimentální úloze	3
Text k experimentální úloze (Nástup Heydricha).....	3
Nástup Heydricha.....	3
Zadání k experimentální úloze.....	4
PŘÍLOHA II - Výsledky experimentální úlohy.....	5
Odpovědi z experimentální úlohy.....	5
Práce s textem u Bány a Emy.....	6
PŘÍLOHA III - Rozhovor s Adamem.....	7
PŘÍLOHA IV - Rozhovor s Davidem.....	17
PŘÍLOHA V - Rozhovor s Bárou.....	28
PŘÍLOHA VI - Rozhovor s Cyrilem.....	37
PŘÍLOHA VII - Rozhovor s Emou.....	49
PŘÍLOHA VIII - Zápisky z pozorování v hodinách.....	60
PŘÍLOHA IX- Ukázky ze sešitů žáků.....	72

PŘÍLOHA I - Zadání k experimentální úloze

Text k experimentální úloze (Nástup Heydricha)

Nástup Heydricha

Dvacátého sedmého září 1941 brzy ráno dorazil do Prahy šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti Obergruppenführer SS Reinhard Heydrich a jako „zastupující říšský protektor“ převzal za údajně ochořelého Neuratha všechny povinnosti jeho úřadu.

První dny a týdny věnoval Heydrich řešení „úkolů blízkých“. Bylo mezi nimi zastrašení vlády tím, že byl odsouzen ministerský předseda Eliaáš, patřilo k nim zastrašování českého národa terorem, potírání odboje a neutralizace českého dělnictva s využitím sociálněpolitických opatření.

Při Hitlerově rozhodování, zda vyslat Heydricha do Protektorátu, hrál pravděpodobně důležitou roli nárůst českého odboje. Četné stávky a sabotáže, pokles pracovní disciplíny, bojkot protektorátního tisku a zvláště pumový útok na dětskou ozdravnou berlínské mocipány zneklidňovaly.

První Heydrichova opatření měla za cíl především zastrašení českého národa. Chtěl Čechům ukázat, jaké následky s sebou nese účast v odboji. Veřejný teror nemohl mít žádný jiný smysl, neboť boj proti odborovým organizacím by býval byl úkolem gestapa a mohl být veden tak jako dosud všemi policejními prostředky, především však infiltrací provokatérů a získáváním zrádců. Pro takový boj potřeboval Heydrich kriminalisty, ne katy. Četné rozsudky smrti měly však držet v šachu české obyvatelstvo a odboj zbavit jeho masové základny, již nabyt v létě.

Den po svém příchodu, 28.září 1941, vyhlásil Heydrich civilní výjimečný stav v okresech oberlandráta pražského, brněnského, moravskoostravského, olomouckého, kladenského a královéhradeckého. Prvního října byl výjimečný stav rozšířen i na okresní hejtmanství Hodonín, Uherské Hradiště a Uherský Brod. Stanné právo se vztahovalo na jakékoliv jednání, „které narušuje nebo ohrožuje veřejný pořádek a bezpečnost, hospodářský život nebo klid k práci“, jakož i „na záměrnou a nedovolenou držbu střelných zbraní nebo trhavin či munice“. Stanné soudy mohly pouze vynést rozsudek smrti, předat obviněného gestapu, anebo ho zprostit obžaloby. Rozsudky stanných soudů byly nezvratné a byly vykonávány okamžitě. V jednom z dalších výnosů se ke jmenovaným skutkovým podstatám přidalo ještě „srocování, utváření skupin, shromažďování v uzavřených prostorách a pod širým nebem, na veřejných komunikacích a náměstích“. Stejně jako pachatel podléhal stannému právu i ten, kdo měl o takovém jednání či záměru povědomost a okamžitě nepodal oznámení příslušným úřadům.

V rámci výjimečného stavu byli v době od 27.září do 29.listopadu 1941 podle německých veřejných oznámení zastřeleni 404 lidé, ženy i muži; 379 jich bylo uvedeno jménem, 25 bylo na seznamech zmíněno jen jako „osoby“. Tím skončila největší vlna teroru. V době od 30.listopadu 1941 do 27.května 1942 (atentát na Heydricha) bylo oznámeno zastřelení už jen 33 lidí. Jak bylo řečeno na jedné poradě 17.října 1941, nárůst a pokles počtu rozsudků vynesných stanným soudem měl „být propagandistickým výrazem toho, že bylo rázně zakročeno, a tak se zdařilo sabotážní činnost a další podobné jevy účinně potírat“.

(Text převzat z: BRANDES, D., 2000, str.251-253)

Zadání k experimentální úloze

Odpověz na následující otázky. Na otázku číslo 3 odpověz jen tehdy, pokud máš již hotové otázky 1 a 2.

- 1) Čemu (jakým „úkolům“) se Heydrich věnoval v prvních týdnech po svém nástupu?
- 2) Jak se změnil život českých obyvatel po příjezdu Hedyricha?
- 3) Pokud máš již hotové předchozí otázky, pokus se zamyslet nad tím, jak si postupoval/a, když ses snažil/a naučit text.

PŘÍLOHA II - Výsledky experimentální úlohy

Odpovědi z experimentální úlohy

Adam

- 1) Věnoval se potlačení Českého domácího odboje (zničení pevných základů). Dále se věnoval zavražďování českého národa, když popravil předsedu naší vlády.
- 2) Hned po příjezdu ne, ale v následujících dnech se jejich život začal měnit dost. Heindrich měl všechny povinnosti říšského protektora, tak si mohl prakticky dělat co chtěl. Vyhlásil stanné právo (zákaz shromažďování mas v uzavřených prostorách, na náměstích, na veř. komunikacích . . .) A ten kdo o tom jen věděl, tak to musel nahlásit na příslušný úřad, jinak ho čekal postih. A od listopadu 1941 až do května 1942 bylo popraveno již 33 osob, a to Německá strana považovala za úspěch.
- 3) Já jsem nijak nepostupoval já jsem si to pouze 2x přečetl a to je vše.

David

- 1) věnoval se „úkolů blízkých“
- 2) za jeho vládu bylo popraveno 404 lidí. Chtěl, aby české obyvatelstvo se NĚ báli.
- 3) Přečetl jsem si to 2x. Nebylo to tak těžké přečíst.

Bára

- 1) Hlavně aby zavraždil Český národ a popravoval Čechy.
- 2) Změnil se docela hodně, protože Heydrich byl velice obávaným člověkem. Kvůli pumovému útoku na dětskou ozdravovnu a díky několika desítkám organizovaných výstražných poprav nevinných lidí.
- 3) Já bych se text učila pomalu, v klidu a po odstavcích. Když bych se naučila jeden odstavec, tak bych postupovala k dalším. Nakonec bych si text složila, několikrát ho přečetla znova a pak už jen odříkala. Sice to zabere víc času, ale zaručeně to funguje.

Cyril

- 1) věnuje se
- 2) Bylo to hodně špatné, lidé se *bouří (špatně čitelné)*. Hendrich to *nestíhal (špatně čitelné)*
- 3) Postupoval jsem tak že jsem si celý přečetl třikrát a když sem četl poprvý tak jsem si to zapamatoval když po druhé tak také a když po třetí to také ale stejně nevím skoro nic.

Ema

- 1) Přijel 27.září 1941. „Úkolům známým“ Začal zavražďování národa, pumové útoky na nemocnici dětí. Výjimečný civilní stav v okresech olomoucko, berlínskému, královehradecko, Praha, moravsko. Stanné soudy mohli rozhodnou jen rozsudek smrti, stržení obvinění na gestapo a nebo naopak obvinít. Dokonce i shromažďoval lidi (lidi) pod širákem, nebo v úřadech, místnostech.
- 2) Změnil se. Snažil se udržet obyvatelstvo. Mnoho lidí bylo zabito. (Nevinných lidí). A vyděšeno. Nebyli svobodni.
- 3) Text jsem si přečetla co nejvícekrát, a věci, co se mi zdály důležité jsem si zopakovala.

Práce s textem u Bára a Emy

Obrázek 1: Bára si v textu „odstraňuje“ odsazení odstavců a dává jména do závorky

Nástup Heydrichů

Dvacátého sedmého září 1941 brzy ráno dorazil do Prahy šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti obergruppenführer SS Reinhard Heydrich a jako „zastupující říšský protektor“ převzal za údajně ochořelého Neuratha všechny povinnosti jeho úřadu.

První dny a týdny věnoval (Heydrich) řešení „úkolů blízkých“. Bylo mezi nimi zastrašení vlády tím, že byl odsouzen ministerský předseda (Eliška) patřilo k nim zastrašování českého národa terorem, potírání odboje a neutralizace českého dělnictva s využitím sociálněpolitických opatření.

Při [Hitlerově] rozhodování, zda vyslat (Heydrich) do Protektorátu, hrál pravděpodobně důležitou roli nárůst českého odboje. Četné stávky a sabotáže, pokles pracovní disciplíny, bojkot protektorátního tisku a zvláště pumový útok na dětskou ozdravnou berlínské moci pány zneklidňovaly.

První Heydrichova opatření měla za cíl především zastrašení českého národa. Čechům ukázat, jaké následky s sebou nese účast v odboji. Veřejný teror nemohl mít žádný jiný smysl, neboť boj proti odborovým organizacím by býval byl úkolem gestapa a mohl být veden tak jako dosud všemi policejními prostředky, především však infiltrací provokatérů a získáváním zrádců. Pro takový boj potřeboval (Heydrich) kriminalisty, ne katy. Četné rozsudky smrti měly však držet v šachu české obyvatelstvo a odboj zbavit jeho masové základny, již nabyt v létě.

Den po svém příchodu, 28. září 1941, vyhlásil Heydrich civilní výjimečný stav v okresech oberlandráta pražského, brněnského, moravskoostravského, olomouckého, kladenského a královéhradeckého. Prvního října byl výjimečný stav rozšířen i na okresní hejtmanství Hodonín, Uherské Hradiště a Uherský Brod. Stanné právo se vztahovalo na jakékoliv jednání, „které narušuje nebo ohrožuje veřejný pořádek a bezpečnost, hospodářský život nebo klid k práci“, jakož i „na záměrnou a nedovolenou držbu střelných zbraní nebo trhavin či munice“. Stanné soudy mohly pouze vynést rozsudek smrti, předat obviněného gestapu, anebo ho zprostit obžaloby. Rozsudky stanných soudů byly nezvratné a byly vykonávány okamžitě. V jednom z dalších výnosů se ke jmenovaným skutkovým podstatám přidalo ještě „srocování, utváření skupin, shromažďování v uzavřených prostorách a pod širým nebem, na veřejných komunikacích a náměstích“. Stejně jako pachatel podléhal stannému právu i ten, kdo měl o takovém jednání či záměru povědomost a okamžitě nepodal oznámení příslušným úřadům

V rámci výjimečného stavu byli v době od 27. září do 29. listopadu 1941 podle německých veřejných oznámení zastřeleni 404 lidé, ženy i muži; 379 jich bylo uvedeno jménem, 25 bylo na seznamech zmíněno jen jako „osoby“. Tím skončila největší vlna teroru. V době od 30. listopadu 1941 do 27. května 1942 (atentát na Heydricha) bylo oznámeno zastřelení už jen 33 lidí. Jak bylo řečeno na jedné poradě 17. října 1941, nárůst a pokles počtu rozsudků vynesených stanným soudem měl „být propagandistickým výrazem toho, že bylo rázně zakročeno, a tak se zdařilo sabotážní činnost a další podobné jevy účinně potírat“.

Obrázek 2: Ema si významné informace v textu podtečkovává

Nástup Heydricha

Dvacátého sedmého září 1941 brzy ráno dorazil do Prahy šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti obergruppenführer SS Reinhard Heydrich a jako „zastupující říšský protektor“ převzal za údajně ochořelého Neuratha všechny povinnosti jeho úřadu

První dny a týdny věnoval Heydrich řešení „úkolů blízkých“. Bylo mezi nimi zastrašení vlády tím, že byl odsouzen ministerský předseda Eliáš, patřilo k nim zastrašování českého národa terorem, potírání odboje a neutralizace českého delnictva s využitím sociálněpolitických opatření.

Pří Hitlerově rozhodování, zda vyslat Heydricha do Protektorátu, hrál pravděpodobně důležitou roli nárůst českého odboje. Četné stávky a sabotáže, pokles pracovní disciplíny, bojkot protektorátního tisku a zvláště pumový útok na dětskou ozdravovnu berlínské mocipány zneklidňovaly.

První Heydrichova opatření měla za cíl především zastrašení českého národa. Chtěl Čechům ukázat, jaké následky s sebou nese účast v odboji. Veřejný teror nemohl mít žádný jiný smysl, neboť boj proti odborovým organizacím by býval byl úkolem gestapa a mohl být veden tak jako dosud všemi policejními prostředky, především však infiltrací provokatérů a získáváním zrádců. Pro takový boj potřeboval Heydrich kriminalisty, ne katy. Četné rozsudky smrti měly však držet v šachu české obyvatelstvo a odboj zbavit jeho masové základny, již nabyt v létě

Den po svém příchodu, 28.září 1941, vyhlásil Heydrich civilní výjimečný stav v okresech oberlandráta pražského, brněnského, moravskoostravského, olomouckého, kladenského a královéhradeckého. Prvního října byl výjimečný stav rozšířen i na okresní hejtmanství Hodonín, Uherské Hradiště a Uherský Brod. Stanné právo se vztahovalo na jakékoliv jednání, „které narušuje nebo ohrožuje veřejný pořádek a bezpečnost, hospodářský život nebo klid k práci“, jakož i „na záměrnou a nedovolenou držbu střelných zbraní nebo trhavin či munice“. Stanné soudy mohly pouze vynést rozsudek smrti, předat obviněného gestapu, anebo ho zprostit obžaloby. Rozsudky stanných soudů byly nezvratné a byly vykonávány okamžitě. V jednom z dalších výnosů se ke jmenovaným skutkovým podstatám přidalo ještě „srocování, utváření skupin, shromažďování v uzavřených prostorách a pod širým nebem, na veřejných komunikacích a náměstích“. Stejně jako pachatel podléhal stannému právu i ten, kdo měl o takovém jednání či záměru povědomost a okamžitě nepodal oznámení příslušným úřadům.

V rámci výjimečného stavu byli v době od 27.září do 29.listopadu 1941 podle německých veřejných oznámení zastřeleni 404 lidé, ženy i muži; 379 jich bylo uvedeno jménem, 25 bylo na seznamech zmíněno jen jako „osoby“. Tím skončila největší vlna teroru. V době od 30.listopadu 1941 do 27.května 1942 (atentát na Heydricha) bylo oznámeno zastřelení už jen 33 lidí. Jak bylo řečeno na jedné poradě 17.října 1941, nárůst a pokles počtu rozsudků vynesných stanným soudem měl „být propagandistickým výrazem toho, že bylo rázně zakročeno, a tak se zdařilo sabotážní činnost a další podobné jevy účinně potřít“

PŘÍLOHA III - Rozhovor s Adamem

Adam

První věc, na kterou jsem se tě chtěla zeptat. Tady, jak jsi mi psal, když jsi dělal ten úkol, ten text, tak jsi napsal, že sis to jen dvakrát přečetl. Já jsem se takhle koukala a zjistila jsem, že když ses to učil, tak sis něco říkal. Pamatuješ si na to?

Já si čtu většinou tak trochu nahlas, protože mě se jednak blbě čte potichu.

Takže ty si to jakoby čteš nahlas...

A tím se mi to i líp pamatuje.

Takže sis to četl. Když jsi mi psal, že sis to dvakrát přečetl, znamená to, že sis to dvakrát četl slovo od slova nebo že sis to četl... ?

No, poprvý jsem si to četl slovo od slova a podruhé jsem se to tak nějak snažil zapamatovat ty důležité, ty informace z toho.

A podle čeho sis vybíral to, že ta informace je důležitá a nebo není?

No, to já nevím. Prostě mi to tak nějak přišlo nějak zajímavý.

Já myslela, bral sis z každého odstavce nějakou informaci nebo... ?

Ne, jak já jsem si to četl, tak jsem si tam něco našel.

Jo, jo. Když ses to teda učil, tak ses to snažil spíš zapamatovat všechno jako básničku nebo ses to snažil spíš pochopit?

Snažil jsem se spíš jako víc ty důležitější věci než ty nepodstatný.

Jo, takže vybrat z toho ty nejdůležitější informace a ty si zapamatovat. Je nějaký rozdíl v tom, jak ses učil tohleto a jak se učíš na písemky?

No, tak na písemky se učím jinak, protože to už mám napsaný v sešitě zápis od učitele a to už je jako vypíchnutý ty nejdůležitější věci. Takže to se vlastně musím naučit vlastně všechno.

Z toho sešitu se vlastně snažíš zapamatovat všechny ty informace.

No, jasně.

Když se učíš na ty písemky, tak se to učíš jenom z těch poznámek z toho sešitu nebo si bereš ještě něco jiného.

No, to já si pamatuju ještě z hodiny, co řekne učitel třeba takový.

Co ten dějepis, baví tě?

Jo, baví.

Jo. Máš pocit, že je důležitý?

No, docela jo. Protože kdybych nevěděl nějaký věci z historie, tak by to bylo docela blbý.

Proč?

Protože když se o tom budou někde nějaký lidi bavit a já nebudu vůbec vědět, o co jde, tak abych nebyl za blbýho.

Takže abys měl kulturní přehled.

No.

Liší se nějak, jak se učíš dějepis od toho, jak se učíš jiné předměty?

Já podle toho, jak si různé předměty pamatuju. Třeba na dějepis se moc neučím, protože si to pamatuju z hodiny, když jsem ve škole. A na některý předměty se třeba učím... Když se učím třeba na fyziku, to se učím trochu víc, na chemii, protože taje trochu těžší než dějepis, a na zeměpis, na ten se neučím taky skoro vůbec, na přírodopis a takový věci.

Považuješ teda dějepis za lehký předmět nebo spíš za těžký?

Takovej, docela lehký.

Lehký. Dobře se to pamatuje.

No, až na ty nějaký letopočty.

Takže vlastně když se učíš, tak se spíš soustřeďíš na tyhleto doplňkové informace. Nebo doplňkový - jako na ty letopočty a tak...

No.

Když máš dělat nějakou písemku nebo máš být zkoušený, co uděláš jako první, když tě čeká právě to učení?

Tak si prostě jednou, dvakrát přečtu sešit a už mi to stačí.

To znamená, že si to jdeš jenom přečíst...

No, já si to takhle přečtu prostě a prostě si to zapamatuju.

Jo, jo. Jak víš, že ten čas, který máš na to vyhrazený, jestli to zvládneš za tu dobu. Když třeba druhý den máš písemku, víš, že na tom můžeš strávit jenom chvíli, tak jak víš, že to stihneš?

No, to já nevím. Já si to radši udělám třeba tak dřív, aby kdyby to se protáhlo tak nějak na dýl, abych to stihnul do večera. Prostě takhle.

Děláš si na to nějakou časovou představu?

No, radši jo. Kdyby mi to zabralo víc času, tak mě se potom nebaví učit večer. Takže si to udělám radši dřív než později.

Takže se učíš spíš jako po škole.

No.

Než se začneš... Než si vezmeš poznámky, tak si řekneš, tak teď to budu dělat, abych to stihnul a pak si to teda přečteš. Čteš si to stejným způsobem, jako sis četl ten text v pondělí? To znamená, že si to přečteš všechno a pak si čteš ty důležité věci nebo jenom nějaký'?

No, já si to přečtu vždycky celý. A pak ty takový věci, co si třeba nepamatuji, co mi vypadnou.

Jo. Takže většinou ti to stačí přečíst dvakrát.

No.

Podle čeho poznáš v sešitě, že je to pro tebe důležité, co si musíš zapamatovat?

Ty učitelé to jako hodně zdůrazní, jako na tý tabuli. Třeba to podtrhnou nebo takovýhle.

Takže to je to gró...

No, to je to hlavní. A potom se od toho odvíjí ty další poznámky.

Jo. Když ses učil ten text, který nebyl takhle strukturovaný už podle toho... Když to srovnáš, když se učíš z toho sešitu, kde už ti učitele dají nějak najevo, že je to nejdůležitější, pomáhalo ti to nějakým způsobem najít ty nejdůležitější informace v tom textu?

Jo, protože třeba u pana učitele K. třeba dostáváme, že si zápis musíme udělat sami z učebnice. On nám jednou ukazoval, co máme dělat, tak mi to docela pomohlo.

A jak vám ukazoval, že to máte dělat?

Třeba v těch učebnicích to bylo zvýrazněno tučně nebo potom... Nevím, jak bych to řekl... Prostě nám ukazoval takový důležité věci, který tam jsou a potom se od nich odehrávají ty další zase.

Zkus mi to vysvětlit. Představ si, že jsem to v životě neslyšela, že bych chtěla vědět, jak si mám udělat správně výpisky z toho sešitu, tak jak to mám udělat správně?

No, třeba v tom textu, jak jsme se měli naučit teďka, jak tam bylo třeba o tom Heydrichovi. A tam bylo - kdy přijel, co udělal, co se snažil dělat, potom tam bylo, co dělal v nějaké době a potom tam bylo na něho ten atentát. Tam bylo třeba důležité ten datum, kdy přijel, protože... co tady udělal, o co se snažil a potom ty dny toho atentátu. To bylo důležité.

Podle týhle ty osnovy ty jedeš, když...?

No.

To znamená, kdo to udělal, co to udělal, kdy to udělal, o co se snažil a jak to dopadlo. Asi takhle?

Jo.

To znamená, že tímhle tím způsobem tohle používáš, i když to nemáš strukturovaný podle toho sešitu.

No.

Jak poznáš, že ses to už naučil?

Že si to pamatuju.

A jak zjistíš, že si to pamatuješ?

Když si řeknu nadpis toho tématu, že si o tom pamatuju hodně věcí. O tom.

A představuješ si to?

Si to promítám v tý hlavě, co jsem se naučil.

Takže si to řekneš... Podíváš se do toho sešitu, vidíš ten nadpis a pak si řekneš...

No, co o tom vím.

Takže si to jakoby říkáš v hlavě.

No.

Zkouší tě někdo někdy? Nebo nějak...

No, normálně my zkoušíme třeba s klukama navzájem před tou písemkou, abysme to třeba ještě doladili, to, co ještě nevíme. A to já se spíš neučím, to já spíš zkouším kluky.

A pomáhá ti to, když zkoušíš ostatní?

No, docela jo taky. Ještě. Potom.

Stalo se ti někdy, když si to čteš, tak že máš v těch poznámkách něco jinak, než si pamatuješ?

No, občas to mám v jiným pořádku, ale dává to furt ten samej smysl.

Zatím se ti nikdy nestalo, že by tvoje poznámky nesouhlasily s tvou hlavou? Když to řeknu takhle.

Jednou snad v dějepise a to jsem si špatně opsal, když jsem chyběl.

Dáváš pak přednost tomu, co si pamatuješ ty nebo tomu, co je v tom sešitě?

No, to já se pak radši ještě zeptám, co je to vlastně za slovo, abych to neměl blbě.

Jo, jo. Takže zjišťuješ pak ty další informace. Co bys poradil nějakému kámošovi, kdyby za tebou přišel a že teď se potřebuje naučit na nějakou písemku, je toho hodně, ale prostě nejde mu to, neleze mu to do hlavy. Jak to má udělat?

Já bych se mu s tím nějak pokusil pomoci, ale netuším jak.

Tak zkus vymyslet, jak bys mu asi pomohl.

Tak zapamatovat si nějaký důležitý informace, který by byly nejdůležitější tak nějak do té písemky na to téma, jak budeme psát.

*Tak si představ, že jsem kámoš. Jakjako vyberu ty nejdůležitější informace z toho kvanta?
Mám prostě půlku sešitu se naučit.*

No, půlku sešitu, to by byl asi problém.

Jak mám teda vybrat ty nej důležitější informace a nabrat to?

No, nevím. Většinou si to zapisujeme do takových bodů, tak takovýto nej důležitější z každého bodu.

A to je vždycky nahoře nebo to dole nebo uprostřed?

No, to je očíslovaný.

Jo, takže podle čísel...

Jo.

Tak to je to...

To má vždycky takový malý podnadpis a to je takový.

A jak se to teda mám učit? Mám vybraný ty nej důležitější informace, který se mám naučit, jak to mám dostat do tý hlavy?

Snažit se to zapamatovat.

To znamená, mám si to teda pořád číst dokolečka nebo mám dělat...?

Když si to čtete pořád dokolečka, tak vám to třeba ještě vypadne potom. To je lepší přečíst si to málokrát a pak si na to vzpomenete.

Jo. Takže když přijde kámoš a bude se to potřebovat naučit, tak se mu pokusíš vybrat ty nejdůležitější informace a má si to párkrát přečíst a potom si to zapamatuje.

No.

Stalo se tobě někdy, že sis zaboha něco nemohl zapamatovat?

No, nejdřív jsem si to pamatoval a potom při písence mi to úplně vypadlo a nešlo se na to vzpomenout.

A normálně před písenkou sis to pamatoval?

No.

Takže okno při té písence?

No.

A při tom učení? Když ses to učil a snažil ses to dostat do tý hlavy, stalo se ti, že ti to do tý hlavy prostě nelezlo?

No, takový letopočty, nějaký těžší.

A jak ses s tím popral? Co si s tím udělal?

Nejdřív jsem se zkoušel z těch lehčích, co jsem si pamatoval. Pak jsem si tam přidal, co jsem si nepamatoval a pak už to šlo. Když si to zařadím mezi časový úsek, co si pamatuju. Já mám takovou řadu, udělám si z těch letopočtů. A když mi

něco vypadne, nějaký ten letopočet, tak jak já to mám takhle za sebou, si to pamatuju tak ňák, co se stalo. Tak se mi vybaví, co se stalo mezi tím.

Takže ty máš nějaký základní záchytný body...

No, a mezitím se staly ještě nějaký události.

A pamatuješ si, co se stalo mezi těma záchytnýma bodama.

No.

A buď se ti to vybaví nebo nevybaví, ale aspoň znáš nějaký základní období, ve kterým se to dělo. Takže ty se učíš ty letopočty, když ti nechtějí jít do hlavy. Jo, to je dobrý. Dostáváš doma nějaký rady? Radil ti, třeba jako ten pan učitel, který vám dával ty základní rady, jak si vypisovat z té učebnice? Dávají ti rodiče nějaký rady, jak se učit? Nebo někdo jiný?

Ne, to ne.

Nikdy ti nedávali...

Ne, ne. Když jsem byl menší, tak mě máma z toho ještě zkoušela, když jsem se učil.

Ale teď už ne.

Teď už tomu nechávají...

Teď už to nechávají na mě.

Děláš někdy takový ty referáty, nebo takový ty práce, co jste dostávali z toho Terezína, co po vás chce paní učitelka Z. ?

No, tu dobrovolnou tu jsem třeba nedělal, ale když mám třeba ten dějepisný seminář, tak ty práce třeba dělám. Buď si to pamatuju a nebo si to třeba najdu na internetu.

Máš pocit, že když děláš ten referát, že se to nějakým způsobem učíš?

No, to taky. Protože pak mi to do té hlavy vejde, já si to prostě pamatuju nějaký ty věci z toho.

Když připravuješ ten referát, tak si to buď připravuješ rovnou z hlavy, jestli jsem to správně pochopila, anebo jdeš na ten internet a vyhledáváš si ty informace k tomu. Jestli jsem to správně zachytila, tak paní učitelka Z. to dělá tak, že vám k referátům dává nějaký otázky.

A my na to máme odpovědět.

Jo, vy na to máte odpovědět, tak jsem to pochopila. Takže ty vlastně odpovídáš, že to víš z hlavy, napíšeš, a nebo to jdeš hledat. Jestli jsem to taky správně zaznamenala, tak paní učitelka Z. před těma většíma písemkama vyvěšuje na ten kabinet ty otázky, ze který>ch se bude ten test psát. Je to tak?

To nevím.

Nevíš. To neva.

Já vždycky vím, na jaký téma budeme psát, tak se to vždycky naučím. Čekám všechno možný.

Můžu se tě ještě zeptat. Když tady vidím ten sešit, tak některý věci máš podtrhaný nebo je máš nějakým způsobem zvýrazněný. Podtrhaný to máš proto, že vám to podtrhává paní učitelka...?

Ne, to je takový ten menší podnadpis nebo takovýto k čemu souvisí ty ostatní, to pod tím vlastně.

To znamená, že ty nejdůležitější věci, to jsou ty nadpisy, to je ta osnova, co vám dává paní učitelka, si podtrháváš. Je ještě něco z toho, co máš nějak pocit, že je potřeba zvýraznit?

Ty letopočty si dávám takhle do těch rámečků.

To znamená, že letopočty a tyhle základní a na základě toho se to nějakým způsobem...

Učím.

Učíš. Když ses učil o tom Heydrichovi, tak ten čas ti asi stačil.

No.

Jsem viděla, žeš to stihnul. Měl si pocit, že ty otázky, na kterýjsi odpovídal, se týkaly...že ses naučil to, na co se ty otázky ptaly. Nebo ses učil něco jiného a úplně ses s těma otázkami nesešel?

Já jsem si to zapamatoval, ale bytí tam nějaký věci, který jsem se učil, ale byla tam i jedna věc, kterou jsem věděl, ale nějak jsem ji nezaznamenal u těch druhých.

Že to nebyla věc, kteroujsi považoval za tu nejdůležitější, co se měl učit. A na to téma se ta otázka ptala.

Ne.

A třeba náhodou si to pamatoval.

No.

Kdyby to bylo druhý den, tak by sis to ještě pamatoval?

To nevím. Ale možná asi jo, mě to vypadne až po pár dnech.

Když jsme se bavili o těch jiných předmětech, že považuješ jazyku nebo tu chemii za těžší než ten dějepis, učíš se to víc. Učíš se všechny ty předměty stejným způsobem? To znamená, že si to jakoby čteš? Nebo u některých těch předmětů to musíš dělat trochu jinak?

U tý chemie si třeba nečtu všechno. Tam si čtu jen to, co nevím, nějaký ty těžší věci. A u tý fyziky tam si vždycky přečtu taky ten sešit, ty zápisky celý.

Takže ten způsob, který máš, je podobný, jenom...

Jenom to, co si pamatuj u, to už si do toho, to si nečtu.

To, co si pamatuješ, to si nečteš, a co si nepamatuješ, to si snažíš zapamatovat. Když si to přečteš podruhy a pak si to snažíš představovat, když zjistíš, že si něco nepamatuješ, co uděláš?

Tak se do toho podívám. A pak když si to promítám v tý hlavě, tak už to vím. Já vím, že už jsi mi to říkal, ale já si to ještě jednou zopakuji. Ty si to přečteš celý...

No...

Zjistíš, že něco z toho nevíš, tak si to zopákneš podle těch základních nejdůležitějších hodů...

No.

A pak si to představuješ v tý hlavě. Kontroluješ tak nějak, jestli to, co je v tý hlavě, odpovídá tomu sešitu?

Když si to promítnu, tak otevřu ten sešit a podívám se tam, jestli jsem řekl všechno. A když zjistíš, že si neřekl všechno?

Tak potom jedu dál a když si to budu promítat ještě jednou, tak už si na to třeba vzpomenu.

To znamená, že se nevracíš zpátky k tomu. Řekneš si, jó, jasně, to jsem zapomněl a jeduš dál. A pak si děláš nějaký velký opakování?

No, takový ještě jednou, jakoby. Když tam něco zapomenu, tak to sjedu ještě jednou.

Když se máš učit na tu písemku, vy to děláte z jakýho kvanta těch informací?

Tak ty dvě kapitoly, maximálně.

A učíš se to všechno najednou, si to přečteš všechno najednou?

No.

A pak si to v tý hlavě promítáš taky všechno najednou? Nebo to nějak děláš?

No, já si ty dvě kapitoly přečtu po sobě a pak si přečtu jednu kapitolu a pak druhou.

Takže přečteš celý úplně všechno...

...pak se vrátím na začátek..

...pak se vrátíš na začátek...

...a začnu si to přebírat.

Začneš si to přebírat, jakoby projdeš si to. A pak si to zkusíš promítnout v hlavě. A pak jdeš na další kapitolu nebo...?

Já si to nejdřív přečtu, pak si to promítnu v hlavě a když mi tam něco vypadne, tak si to teprve začnu probírat, co mi tam vypadlo.

Aha, takže ty si to v tý hlavě představuješ už po tom prvním přečtení.

No.

Takže zjistíš, co si pamatuješ, co si nepamatuješ a pak si podle toho vybíráš informace, který si chceš zapamatovat.

Jo.

A pokud z té kapitoly všechno víš...

Tak se neučím.

Tak už se neučíš. Napadá tě ještě něco, čím se učíš? Kromě toho, že posloucháš při té hodině, opakuješ si to v tom sešitě, promítáš si to v té hlavě, děláš si ty referáty, zjišťuješ věci na tom internetu. Je ještě nějaký jiný způsob...?

No, s těma klukama, když se učíme před tou písemkou, když je zkouším a když se zkoušíme navzájem. Tak to si můžu zapamatovat nějaký ten letopočet, co mi vypadl.

Když ty kluky zkoušíš, na co se jich ptáš? Co jim dáváš za otázky?

Já si otevřu ten sešit a tak ňák jedu. Já řeknu ten velkej nadpis, potom řeknu třeba ten podnadpis a oni musí říct, co tam k tomu je.

To znamená, že jejich cílem je říct co nejvíc k tomu podtématu...

...k tomu podnadpisu...

...k tomu podnadpisu. Já myslím, že jsem se dozvěděla všechno, co jsem potřebovala.

PŘÍLOHA IV - Rozhovor s Davidem

David

První věc, na kterou se tě chci zeptat. Tys mi tady psal, že sis to dvakrát přečetl, když ses učil ten text o tom Heydrichovi. Já jsem se koukala a zjistila jsem, že sis při tom čtení nebo učení něco říkal. Pamatuješ si to? Mám pocit, že sis to četl a něco sis při tom říkal. Co sis při tom říkal?

Ne, to jsem se povídal s Radkem.

Jo. A nic sis při tom neříkal?

Ne.

Tak jo. Já jsem jenom měla pocit...

Já jsem si povídal s Radkem a při tom jsem to četl.

Jo. To jsi zvládnul najednou číst ten text a zároveň...?

Já jsem to četl na začátku, mě to moc nebavilo, nechtěl jsem moc číst. Ale tak jsem to nějak přečetl.

Když jsi to četl dvakrát, jsi říkal, četl jsi to vždycky slovo od slova nebo byl nějaký rozdíl v tom, když jsi to četl poprvý a podruhé nebo tak nějak?

Jako nečetl jsem to celý jako dvakrát. Třeba ten první odstavec jsem se chtěl naučit nazpaměť, tak jsem to četl asi vícekrát a naučil jsem se to. A pak jsem to přečetl odshora dolů.

Tak si přečetl ten text slovo od slova?

No. Něco jsem si zapamatoval, něco jsem si nezapamatoval.

To znamená, že ses víc věnoval tomu prvnímu odstavci a chtěl si...

Já jsem se to chtěl naučit nazpaměť, ale pak jsem se na to nějak...

A pak ti došly síly. To znamená, že sis většinu toho textu četl jenom jednou.

No většina. Ale taky většina i vícekrát.

Aha. Ale teď tomu teda moc nerozumím.

Ne, menšina.

Tak mi řekni, co z toho... Dostal jsi to do ruky a první věc, kterou jsi udělal, bylo co?

Že jsem se naučil tyhle tři první řádky.

To znamená, že ses to nečetl celý. Nejdřív ses naučil tyhle tři řádky.

No, tady ty tři první.

Jo, pak tě to přestalo bavit.

No. Pak jsem to přečetl. A když kde to bylo třeba zajímavý nebo tak nějak, tak jsem si to přečetl třeba i vícekrát.

To znamená, že sis pak přečetl ten text a pak sis některý ty věci, který tě zaujaly, přečetl ještě jednou.

No.

Třeba důležitý'. Co ti přišlo důležitý'?

Třeba že za vlády toho Hendricha bylo zastřeleno třeba 404 lidí, ale potom bylo třeba míň už.

To znamená, že tohle byly ty hlavní věci, které tě zaujaly.

No. Nebo co chtěl Heydrich docílit, co chtěl v Český republice. Co tady chtěl udělat a tak. Jak tady vládnul.

Jo, je mi to jasný. Takže vlastně ses to snažil naučit jako básničku a pak ses z toho snažil vybrat... Pak jsi zjistil, že to není ta cesta, a snažil ses z toho vybrat ty nejdůležitější informace, který si zapamatuješ.

Ano.

Podle jakýho klíče sis vybíral informace, který jsou důležitý? Já vím, že teď jsme řekli, který to byly. Napadá tě, kdybys to měl shrnout, co je to nejdůležitější? Podle čeho to poznáš?

To já nevím. To když čtu, něco mě nějak...něco se mi nějak zdá, že je to důležitý, tak si to zapamatuju.

Který informace se ti zdají jako důležitý?

Třeba nějaký, jakou mám postavu, jak má... Já nevím, protože...já nevím. Prostě nevím.

Nevíš? Já nevím, jsou to letopočty nebo letopočty nejsou úplně to nej důležitější, místo toho třeba něco jinýho? Říkal jsi třeba to, že čeho chtěl docílit. Jsou to ty informace, který při čtení toho textu vybíráš? O co se ten člověk snažil? Je to to důležitý?

No. Co bude dělat v český republice, jak bude vládnout.

Jo, tak vidíš. Liší se nějakým způsobem to, jak se učíš, učil tenhle ten text, od toho, jak se učíš na písemku?

No. Já se učím na písemku spíš... třeba dneska píšeme písemku, tak se učím třeba včera, jako předtím jeden den. Abych si to mohl zapamatovat. Já, mě baví dějepis. Ale první pololetí jsem se učil, ale na druhý jsem se nějak to...

Už to není úplně to. Takže dějepis tě baví.

No.

Máš pocit, že je důležitý?

Myslím, že ne.

Ne. Takže důvod, proč se ho učíš, teda teďka se ho neučíš, ale předtím se s ho učil, je ten, že tě baví. Co tě na tom baví?

Ty historie vědět. O tom, jak žili, třeba, třeba lidi předtím a jak žijou třeba dneska.

Jo, takže jakoby...

Jak to vypadalo předtím a jak to vypadá dneska.

Jo, takže to, co tě na tom baví, je to srovnávání, jaký ten život byl dřív a jaký je teďka.

Jo.

To srovnání tě baví. Když se ten dějepis učíš, teda když ses ho učil, učíš se to ze sešitu nebo ses to učil i z nějakých jiných věcí?

Ne, jenom ze sešitu.

Jenom ze sešitu.

Nebo si to zapamatuj u z hodiny.

Nebo z hodiny.

Co nám všechno řekla paní učitelka.

Kdybys měl srovnat dějepis a jiný předměty, je dějepis lehký předmět nebo je dějepis spíš těžký předmět?

No, dějepis, když jsou ty války, tak to se naučím, ale když třeba jsou ty politiky a takhle ty názvy, tak to je moc těžký. Ale je to lepší než třeba fyzika, než čeština. Je zábavnější pro mě určitě dějepis. Mě nějak baví. Ale třeba fyzika, čeština, přírodopis a takovýhle učení mě nikdy nejdou do hlavy. Ale dějepis, když chci, tak si na to sednu a naučím se to. A třeba češtinu, přírodopis, když si na to sednu, mě to trvá dýl nebo se to nenaučím vůbec ani. Ale dějepis, ten se naučím, když si na to třeba sednu.

Jo, jo. Takže dějepis, když sedneš, tak ti tím, že tě baví... Myslíš, že je to tím, že tě to baví. Ze ti to dává smysl to, co se učíš? Jakoby ten důvod, proč ti nejde fyzika, si říkal, že jo?, čeština, proč si myslíš, že tyhle ty předměty ti nejdou?

Já nevím. To nedovedu posoudit. Nebaví mě.

Nebaví tě.

Třeba když v hodině paní učitelka vysvětluje, tak nevšímám si. Dělán třeba něco jiného. Ale dějepis ne. Dějepis poslouchám paní učitelku, jak tam vykládá.

Jo, jo. Takže ten rozdíl je v tom, že jakoby si miň pamatuješ z tý hodiny a pak se ti to hůř učí?

Ne. To důležitý je, že na to dávám pozor.

Jo, jo.

Že se na to učím. Ale fyziku ne. Dějepis se učím hodinu, ale na fyziku se podívám pět minut a už se mi nechce.

Takže tomu nevěnuješ ten čas. Když tě čeká ta písemka, tak tomu nechceš věnovat ten čas.

No.

Aha, tak to jo. Když se učíš ten dějepis a když se učíš nějaký jiný předmět, a třeba nějaký, který ti není úplně odporný, je nějaký rozdíl v tom, když se učíš dějepis? Kromě toho, že tomu věnuješ čas nebo nevěnuješ čas. Spiš jako v tom způsobu, jak se učíš? Je v tom nějaký rozdíl, když se učíš dějepis nebo když se učíš něco jiného?

Třeba matika, tam se učíme ty příklady. Já potřebuju vědět, jak to počítat, základní, jak se to počítá, vzorec a takhle. Ale dějepis se musím naučit úplně nazpaměť.

Jo.

Tady to, tady to.

Takže matiku se učíš ten princip a pak si to procvičuješ. A ten dějepis se snažíš naučit jako nazpaměť.

Nazpaměť.

Když se máš učit na písemku nebo na nějaký zkoušení, co uděláš jako první, než se to začneš učit?

No, tak pan učitel řekne vždycky, z čeho bude zkoušet nebo psát, tak já si najdu, z čeho bude zkoušet a takhle, tak se to naučím od začátku do konce. Úplně jako nazpaměť.

To znamená slovo od slova?

No.

Všechno to, co máš v tom sešitě.

No.

Jo. Jak to do té hlavy dostáváš?

No, třeba letopočty si to píšu vícekrát na papír. Když si píšu, tak si to zapamatuju lip. A taky se to učím slovo od slova.

Jo. Učíš se to slovo od slova tím, že si to čteš dokolečka?

No, čtu si vícekrát.

Cteš si vždycky slovo od slova? To znamená, že vezmeš ten text...

Bud' to čtu a pak to dám sestřenci nebo kamarádovi, ať mě vyzkouší, jestli jsem si to zapamatoval dobře nebo špatně.

Takže využíváš lidi okolo, aby ti pomáhali se kontrolovat. Já se ještě vrátím na začátek. Takže ty víš, z čeho se bude zkoušet. Vezmeš si ten sešit, podíváš se na to a celý si přečteš. A pak si to čteš vždycky celý nebo si to nějak dělíš?

Dělím si to. Čtu si to třeba po malých, po pár řádcích, než se to naučím.

Podle čeho si děláš ty kousky? Jak to děláš ty kousky?

U paní učitelky, co máme my, za první tady to, tady to, za druhý tady to. Tak třeba čtu to první, potom to druhý. Protože tam jsou ty čísla.

Takže přečteš si to celý. Pak si vezmeš tu první část, čteš si to pořád dokolečka...

A až se to naučím, tak se budu učit to další.

Jak zjistíš, že ses to naučil?

No, tak třeba. Naučím se stránku. Naučím se jí a pak když budu vědět, že to umím, tak to další dám kamarádovi vyzkoušet. A když mi to nejde ještě, tak si to zase dočtu a naučím se to nazpaměť. Prostě se to chci naučit nazpaměť to celý, co tam je.

A pak kamarád mě zkouší. Jestli to budu umět dobře, tak zase jdu na to další.

Já ti rozumím. Když tě čeká to učení... Když se to učíš nazpaměť a je toho víc, tak je to asi časově náročný.

No.

Jak víš, že to stihneš se to naučit všechno? Podle čeho...

No, nevím, že..., nevím. Mě když se to naučím... Ale dějepis se naučím rychle jako nazpaměť. Třeba naučím se jí a třeba když zítra nebudeme psát a za pár dní se to bude psát a nepročtu si to zase, tak to zase zapomenu. Já když se učím něco nazpaměť, tak mi to jde rychle, ale zapomenu to hned.

Aha. Takže máš pocit, že si nepotřebuješ rozdělovat tolik času, když se to učíš nazpaměť.

No.

Když víš, že máš na to odpoledne na to naučení se na tu písemku, děláš si nějaký časový plán? Jak tak jo, teď tomu budu věnovat tu hodinu a za hodinu to stihnu a pak půjdu dělat něco jinýho. Nebo tomu necháváš takový volný průběh, kdy se to naučíš?

Volný.

Jo, jo. Když se to teda učíš, takže si to přečteš celý...

Tak si přečtu ty čísla a musím se to naučit tady to, tady to...

Přečteš si to třeba vícekrát. Když jdeš od tohohle bodu k tomuhle, tak kdy jdeš? Podle čeho máš pocit, že to umíš? Že můžeš jít na ten další bod. Nebo si to přečteš vždycky jednou, dvakrát...?

Že si vezmu sešit a třeba zeptám se na tu otázku - kdy to bylo a takhle. Řeknu si to. Takže si to řekneš. A ptáš se na to po těch jednotlivých odstavcích nebo až třeba po tý stránce?

Po jednotlivých.

Jo, jo. Takže jedeš. Přečteš si to všechno...

No.

...pak si vezmeš tenhle odstavec, přečteš si to třikrát, čtyřikrát, řekneš si to v hlavě -jo, mám tohleto, tohle, tohle. Pak ten sešit otevřeš...

A zase.

A zase. To znamená, že jedeš na tu trojku nebo že si ještě zkontroluješ, jestli sis všechno pamatoval?

Když zavřu sešit, řeknu to dobře, tak zase pojedu na to další. Když si to řeknu špatně, tak si to zase zavřu a řeknu si to.

A pak se to naučíš třeba celou tu stránku. A po tý stránce to vezmeš a dáš to kamarádovi?

No, po více stránkách to dám kamarádovi.

Jo, po víc stránkách to dáš kamarádovi. Kamarád tě vyzkouší. Zjistíš, že to umíš a pak jdeš na tu další část. nebo to dáváš kamarádovi až úplně na konec?

Já to dávám kamarádovi spíš až úplně na konec.

Až úplně na konec. Když máš pocit, že všechny ty stránky, co ses měl naučit, už umíš, tak mu to dáš.

Ano.

Na co se tě kamarád ptá, když tě zkouší?

Na ty body, třeba Versailles - kdy byl postaven, co to bylo, takhle. Ty body takhle.

To znamená, on ti řekne tohle a ty se mu snažíš říct všechno, co je v tom odstavci napsané.

No.

Paní učitelka Z. před těma většima písemkama vyvěšuje tady na ty svoje dveře ty otázky. Je to tak?

Ne, otázky ne, otázky ne. To je na seminář spíš.

Já se ještě jednou zeptám. Když si čteš ty odstavčky, aby sis je dostal do tý hlavy, čteš si to teda vždycky slovo od slova?

No.

Řešíš nějak, když se to učíš... Prostě se to snažíš naučit nazpaměť. Řešíš něco z toho, co je důležitější, co je míň důležitý, co si určitě musíš pamatovat? Nebo se to prostě naučíš všechno?

Naučím se prostě, co je na tý stránce.

Naučíš se prostě celou tu stránku.

Protože nevíme, co bude zkoušet paní učitelka. Někdy zkouší to důležitý a někdy třeba, co není ani vůbec nic.

Já tady nemám ten tvůj sešit. Tak se tě zeptám, musíš mi to říct. Když si píšeš ty poznámky, tak si napíšeš tu osnovu a pak ty informace další ty si jakoby vychytáváš z toho výkladu?

Ano.

Máš nějakým způsobem, podobně jako má tady Marek, nějak zvýrazněný některý' ty věci?

Ano.

Podtrháváš si nebo... ?

My to máme skoro stejný. Já mu někdy půjčuju sešit nebo on mě. My to máme nějak...

Co si teda podtrháváš?

Nadpisy.

Nadpisy.

No, tady ty čísla.

A podtrháváš si ještě něco?

Jenom nadpisy, letopočty a tak. No, ty nadpisy spíš. Aby byl sešit pěkněj.

Takže to děláš, aby to hezky vypadalo?

No.

Nemáš pocit, že by to mělo nějaký větší význam.

Ne. Protože paní učitelka to známkuje, ty sešity.

Jo, tak to je hlavní důvod. Je ještě něco kromě těch nadpisů, co nějakým způsobem zvýrazňuješ v tom svém sešitě?

Ne.

Ne.

Protože se to stejně naučím celý.

No, to je pravda. Co děláš, když zjistíš, že si to nepamatuješ? Když si to buď zkusíš v tý hlavě nebo když kámoš zjistí...

Když je to tak moc těžký a třeba už budeme psát, tak to opíšu.

Děláš si nějaký taháky a nebo si to...?

li paní učitelky to nejde, ty taháky. Třeba to jde, když kamarád sedne lavici za mnou nebo vepředu nebo mě to řekne.

Takže přes někoho. Když se učíš, když si to nepamatuješ, když kámoš tě vyzkouší a ty zjistíš, aha, tohle si ještě nepamatuju. Tak co uděláš?

Tak to přeskočím, at' mě vyzkouší dál. To, co neumím, si pročtu nebo se to nějak naučím. On mě vyzkouší od začátku do konce a co nebudu vědět, to se musím naučit.

A pak tě ještě nějak zkouší z toho, co ses to nebo... ?

Potom mě vyzkouší.

A už jenom z té části, co si neuměl nebo...?

Zase od začátku.

Aha.

Abych na to nezapomněl.

Takže ty se to vlastně učíš popořadě jako takovou básničku dlouhou.

No.

Stane se ti někdy, když se to učíš nazpaměť, že když se učíš něco v tom sešitě, že si to pamatuješ ty třeba z hodiny jinak než, jak to máš napsaný v sešitě? Stalo se ti to někdy?

Ne.

Ne. Nikdy si nenarazil na to, že by sis pamatoval něco jinýho než, co je v sešitě.

Ne.

Tak jo. Představ si, že by za tebou přišel kámoš, že potřebuje nějakou dobrou známku a potřebuje se naučit na písemku z dějepisu, nějakou třeba opravnou, nějakou fakt velkou. A prostě mu to do té hlavy neleze. Co bys mu poradil, jak to do té hlavy nacpat?

Já mu řeknu, ať si to přečte, ať si to rovnoměrně napíše na tahák.

Řekneš mu, aby si to přečetl...

No, ať se to nějak naučí. Co nebude vědět, ať si napíše na tahák.

Kolikrát si to má pročíst, aby si to pamatoval?

To mu neříkám. Ale ať si to... Já nevím, jak moc se učí. Já řeknu... Já mu půjčím sešit, když nemá, ať se to naučí. Když třeba nebude vědět, tak mu poradím, jak udělat tuhle písemku.

Ted' si představ, že bych byla kámoš a přišla jsem se tě zeptat. I sešit mám, všechno to. Prostě jsem se to snažila naučit, přečetla jsem si to. A prostě mi to pořád do té hlavy neleze. A potřebuje radu od tebe. Jak to mám udělat, abych to do té hlavy dostala?

Já nevím. Já nevím, jak on je...

Jako zvyklej...

Jak on se učí, jestli ho baví dějepis nebo ne. Když jeho to baví, tak mu to jde lip.

Když třeba ho to nebaví, tak mu to jde hůř.

A máš nějaký fígl, jak bych to do té hlavy nacpala?

Ne.

Fígl není. Mám se to učit dokolečka a snad to vyjde. A když v nejhorším, tak tahák nějakěj.

Hm.

Co bys mu na ten tahák napsal?

No, když třeba píšeme společně, tak si udělám ty otázky. Já jsem to napsal. Třeba jedničku napíšu na papír. Někdy jim radím, oni mají lepší známky než já. Já jim radím a nestíhám svoje.

Takže ty by si psal ty odpovědi na ty otázky. Nedělal bys jim tahák dopředu?

To ne. To nevím, protože nevíme ty otázky.

Jo, ale víš, z čeho to bude.

No, když třeba kamarád chybí a my ten den píšeme písemku, tak já se pokusím zapamatovat ty otázky, jaký tam byly. Pak to napíšu na papír a schovám si to a dám mu třeba druhý den.

Takže bys mu spíš poskytl takovou nějak materiální podporu než...

Když voni se to stejně nenaučí. Ty kluci z naší třídy na učení moc nejsou.

No, to ne. Když tobě to do té hlavy prostě neleze, když to tam nemůžeš nacpat, co uděláš?

Tak třeba někdy to napíšu, co je důležitý pro mě, co si myslím, že je důležitý - jména a takhle, to si napíšu na nějaký tahák. A třeba když je to moc dlouhý, tak to radši řeknu kamarádovi a on mi řekne. Protože když si napíšu moc velkej tahák, tak to paní učitelka stejně uvidí.

Jo. Takže na ten tahák si píše ty jména. Co ještě?

Nebo letopočty.

Nebo letopočty.

Protože letopočty se špatně zapamatují. Když jsou víc.

To znamená, když ti to do té hlavy neleze, tak si zkusíš udělat tahák, pokud je toho málo.

Pokud ne, tak se na to vybodneš a doufáš, že ti kámoši pomůžou.

No.

Jo, říkám to dobře?

No.

Děláš někdy nějaký ty referáty, co paní učitelka, takový ty práce... ?

No, dělám někdy.

No, já vím, že teď už moc ne. Ale předtím, máš pocit, že se tím taky učíš?

Ne. Referáty ne, no. Protože já si to vždycky najdu na internetu a pak si to vytisknu.

Ne, referáty ne.

Když si píšeš ty zápisky, dostaneš tu osnovu a tady si dáš něco napsat k tomu bodu. Co si tam píšeš z toho výkladu? Co máš pocit, že je to nejdůležitější, co bys tam měl mít?

No, buď paní učitelka nám spíš říká, co tam máme napsat. Napište si to, tohleto řekne. Nebo se to píše na tabuli.

To znamená, že si píšeš, co říká paní učitelka, nebo si napíšeš, co je na tabuli. Nic víc si do toho sešitu moc nezapisuješ.

No.

Říkal jsi, že ti pomáhá kamarád nebo sestřenice při tom zkoušení. Je někdo třeba ještě, třeba rodiče, ale třeba i sestřenice, kdo ti dává třeba nějaký rady, jak se máš učit? Dostal jsi někdy nějakou radu, jak se něco pořádně naučit?

Ne.

Ne. Jsi samouk. Rodiče třeba tě nezkoušejí nikdy?

Ne. To by museli umět česky.

No, to je pravda. Takže sestřenka nebo kámoši, to jsou lidi, kteří tě občas zkouší.

No.

Je ještě nějaký způsob, jak se učíš? Nebo něco, při čem se učíš? Říkal jsi, že se to učíš nazpaměť, pak si něco pamatuješ z té hodiny. Je ještě něco, při čem máš pocit, že si do hlavy dostáváš ten dějepis?

Třeba když píšeme ty názvy, který neumím třeba napsat. Tak si to napíšu třeba desetkrát, dvacetkrát, třicetkrát na papír. A když jo, tak se to naučím. Nebo když píšem češtinu, a tam jsou nějaký výjimky a takhle, ty si taky píšu vícekrát na papír. Abych si na to zvykl.

Když jsi říkal, že si někdy píšeš na ten papír ty letopočty, aby sis to zapamatoval, učíš se pak ty letopočty potom jako nějakou řadu nebo... ?

Paní učitelka má u sebe papír a tam jsou třeba bitva u Lipan, ty letopočty a takhle. Třeba napíše na papír jenom bitva u Lipan, nepíše tam letopočty. Napíše všechno, co tam je na ten papír a pak doplňuju ty letopočty. A nebo obráceně. Protože ona zkouší někdy ty letopočty. Ona nám dává papír, jaký ty letopočty bude zkoušet. Je jich aspoň třicet nebo čtyřicet, já nevím. A ty se musíme naučit.

Říkal jsi, když se učíš na tu písemku, že spoustu toho zapomeš, jako potom, po písemce.

No.

Že se to jako naučíš rychle, napíšeš tu písemku, pak to...

...zapomenu.

Pak to zapomeš. Je něco, co si teda pamatuješ? Jako dál?

Málo. Spíš ne.

A třeba z těch hodin si pamatuješ něco?

No, z těch hodin si třeba pamatuju. Třeba ten pán co dělal, kdo byl a takhle. Nebo třeba bitva, kolik tam zemřelo a takhle. Co mi přišlo, jako nevím, co mi jde do hlavy, tak to si zapamatuju.

Tak jo. Já přemýšlím, na co bych se tě ještě zeptala, protože je určitě ještě hodně věcí, které neznám.

Ale v dějepise mě baví hlavně války a takhle. Ale politika a nějaký pánové, mi to moc nejde.

Takže ty bitvy, ty jako jo. Kdo s kým a kdo to vyhrál a tak. Já se ještě zeptám k tomuhle textu, když ses ho učil. Potřeboval bys na to víc času, míň času nebo ti to stačilo?

Když paní učitelka nám dá nějaký ten text, abychom si ho přečetli a pak nás z toho třeba vyzkouší z toho důležitýho, tak mě stačí přečíst většinou dva, třikrát. Já si to zapamatuj u.

Takže když jsem dávala těch 15-20 minut, tak to bohatě stačilo.

Ale mě číst moc nebaví. Já skoro nikdy nečtu. Když paní učitelka nám nedá nějakou práci na čtení, tak nečtu vůbec. Mě čtení tak nějak uspí.

Jo, je to namáhavý.

Třeba když máme literaturu, tak si tam vždycky zdřímnu.

A když ses to učil a pak jsi dostal ty otázky, měl jsi pocit, že ty otázky, na který jsem se ptala, byly to, co sis pamatoval nebo bys ocenil úplně jiný otázky.

Byly to otázky, který jsem si zapamatoval.

Jo. Bylo to spíš na to, co sis pamatoval. Tak jo, to je všechno.

PŘÍLOHA V - Rozhovor s Bárou

Bára

Tak první otázka. Když jsem viděla ten tvůj papír, tak tady sis dělala nějaký odrážky, tady sis dávala do těch závorek tyjména. Mělo to nějaký smysl nebo...?

Má to smysl, protože jak tam jsou ty odstavce, někdy mi to tam překáží. Vadí mi to, blbě se mi to čte. Když tam udělám tuhle tu pomůcku, tak to čtu furt prostě.

Jo, jo.

Dál a dál. A tyjména jsem si dávala do závorčky, abych šije lip zapamatovala.

Tak jo. To je důležitá informace pro mě. A pak jsi mi tady popsala nějakou strategii, kterou používáš, když se to učíš.

No.

Takže se to učíš pomalu, po odstavcích a že se vždycky naučíš jeden odstavec. A pak další.

A pak se učím dál.

A pak to dáš celý dohromady. Zeptám se tě, první věc. Když se to učíš, přečteš si to celý předtím, nebo se rovnou začneš učit ty odstavce?

Přečtu si to nejdřív celý.

Takže si to přečteš celý. A pak se to začneš učit. Liší se nějakým způsobem to, jak ses učila tohle od toho, jak ses učila na písemku?

No, docela jo. Naučit se na písemku, není to důležitý naučit se celý ten text.

Když se učíš na písemku... Když není důležitý naučit se na písemku celý ten text, tak jaký jsou ty rozdíly v tom, když se učíš na písemku?

Protože tenhle text vlastně, kdybych ho měla umět, tak ho musím umět vlastně doslovně. A na tu písemku tam jenom vlastně i popsat je dobrý.

Jenom popsat?

Takže si to přečtu. Na tu písemku si několikrát za sebou přečtu a tam můžou být i vlastně slova, co si vybavím z hlavy. Při tom textu to nejde.

To, že ses měla naučit ten text, si brala jako to, že se to máš naučit nazpaměť celý ten text.

No.

Zatímco, když se to učíš na písemku, tak si to čteš a snažíš se to spíš jako pochopit.

No, no.

Když se máš učit na tu písemku, co uděláš jako první věc, když víš, že se píše a ty se to máš naučit, tak co uděláš úplně nejdřív?

Nejdřív. No najdu si odkad' kam se to mám naučit.

Jo, to je důležitý. Tak podíváš se odkud kam. Tak víš odkud kam, co dál?

No a pak si začnu číst. Já se to jako spíš neučím, já si to jako několikrát přečtu a pak se mi to v tý hlavě všechno postupně vybaví. Když vidím tu otázku, tak se mi vybaví odpověď.

To znamená, že když si to teda čteš, čteš si to slovo od slova?

No.

Jo. Když si to čteš podruhý, potřetí, počtvrtý, pořád si to Čteš jakoby celou tu dobu.

No.

Kolikrát si to lak přečteš?

Tak pětkrát, šestkrát. Vybavuju si určitý... Když už si to čtu, tak si určitý věci vybavuju a rychle se to naučím. Je to zajímavý.

A když se učíš něco jinýho, nějaký jiný předmět, tak tam je jak? Tam se to taky takhle...?

Tam se to prostě musím drtit.

Jo, tam se to učíš nazpaměť.

No.

Jo, tomu rozumím. Když se učíš na písemku v dějepise, používáš k tomu jenom sešit nebo k tomu používáš ještě nějaký další věci?

Jenom sešit.

Jenom sešit. Takže ty se to nesnažíš... Když se učíš na tu písemku, tak se to nesnažíš si to zapamatovat úplně nazpaměť. Nebo snažíš?

No, ani ne. To se snažím prostě zapamatovat, abych to uměla na tu písemku a stačilo mi to z tý hlavy. No, něco si pamatuju potom už. Ještě z toho. Ty věci, který mě prostě zajímaj. Ten zbytek vypustím.

Abys to uměla na tu písemku Tto znamená, jako že umíš to, co je v tom sešitě, umíš to nazpaměť nebo abys o tom něco věděla? Co znamená to umět na tu písemku?

Paní učitelka třeba řekne, že budeme psát písemku na osudy Francie. Pak se naučím osudy Francie, tam jsou otázky, napíšu to do sešitu. A co mi přijde zajímavý, to si zapamatuju. Co ne, tak vypustím.

Když se to učíš na tu písemku, tak si to přečteš celý a čteš si to dvakrát, třikrát, čtyřikrát. Čteš si to vždycky... třeba osudy Francie - sever Francie je německý a jdeš takhle. A pak si to jedeš celý od začátku. Jak poznáš, že už to umíš na tu písemku?

Když už mi přijde, že si to pamatuju.

Jo, když už ti to přijde jako povědomý.

No.

A kontroluješ si to nějak po sobě, že už to umíš? Nebo máš nějaký...?

Máma mě to zkouší.

Máma. Jasně. A na co se tě máma ptá, když tě zkouší?

Různý otázky prostě, já nevím. Třeba nějaký konflikt a tak. Já jí to všechno řeknu. Řeknu jí přibližně ty otázky, co by tam mohli být. A když ne, tak si z toho udělá nějaký otázky a prozkouší mě.

Podle čeho víš, jaký by tam mohli být otázky v té písemce?

Přeci jenom paní učitelka nám dává čtyři roky písemky, takže už nějak trošku vím, co by tam přibližně mohlo být.

Takže už máš odhad na to, jaký jsou nároky a co se tam objeví a podle toho informuješ mamku, na co by se tě měla zeptat. Když už víš, že to neumíš. Ta máma tě vyzkouší a něco jako neumíš. Co uděláš?

Dám si chvílku pauzu, a sednu na to.

To znamená...?

Drtit.

Drtit znamená, že se to fakt snažíš naučit úplně tak, jak je to v tom sešitě?

Ne.

Co znamená drtit?

Naučit se to tak, abych prostě napsala tu písemku. Dostatečně.

To chápu. To znamená, abys odpovídala na ty otázky jako tak, jak to máš v tom sešitě nebo abys nějak odpovídala na tu otázku?

To je spíš důležitý... u pančelky je spíš důležitý odpovědět vlastním slovem.

Takže se to snažíš překládat spíš do vlastní řeči.

No.

Jak poznáš to nejdůležitější z toho, co bys fakt měla umět? Tak říkala jsi, že než jsi poznala nějaký, co paní učitelku po vás chce. Co si myslíš, že po vás tak zhruba chce kromě toho, aby to bylo vlastníma slovy. Na co se ona tak zhruba ptá? Co se považuje za to nejdůležitější?

Tak u paní učitelky je asi nejdůležitější napsat to celý na jedničku.

Spíš mi jde o ty témata. Co z toho tématu bys určitě měla umět? Na co se tě zeptá? Co říkáš ty mámě, aby tě zkoušela? Jestli jsou to ty data... ?

Ty data spíš ne. Ty konkrétní, ty důležitější věci z toho textu.

Co je to to důležitější z toho textu?

Já nevím, jak bych to řekla. Třeba nějaká bitva důležitá v té historii třeba. Prostě fakt ty věci, který bysme si měli pamatovat do života.

Třeba u tý bitvy. Co o tý bitvě bys měla vědět na tu písemku i do toho života?

Proč šli do tý bitvy, kolik mrtvých v bitvě, kdy ta bitva byla, kdo proti komu...

To znamená, nějaký tyhle základní body. Pomáhá ti nějak ta osnova, kterou vám paní učitelka dělá nebo to nějak necháváš plynout?

Já si to spíš pamatuju z tý hodiny.

Když se přestaneš učit na tu písemku dál? Kdy máš pocit, že už je vše hotovo a že už se dál nemusíš učit na tu písemku? Podle čeho to poznáš?

No, že si to celkem pamatuju. Nemusím si pamatovat všechno, to je lepší, když si toho pamatuju aspoň část těch věcí, co potřebuje, a pak se mi to v hlavě vybaví a dokážu si to pak napsat vlastním slovem.

Máma tě zkouší pokaždý, když se učíš nebo...?

Ne. Když jí řeknu, že chci vyzkoušet, tak ta písemka je třeba důležitá, že se ostatní nechali vyzkoušet...

Když máš pocit, že bys to fakt potřebovala vědět, že to opravdu umíš.

Většinou, když to říká učitelka.

Stane se ti někdy, že když se to učíš, že narazíš na něco, co máš v tom sešitě napsaný jinak, než si pamatuješ z hodiny?

Ne.

Ne. Nikdy se ti to nestalo. Co bys poradilo někomu, nějakýmu kámošovi nebo kámošce, kdyby za tebou přišla, že se potřebuje naučit na písemky, která je fakt důležitá a že jí to do tý hlavy vůbec neleze? Co bys jí poradila, aby jí to do tý hlavy lezlo?

Drtit.

Drtit znamená co?

Učit se jako fest.

A to znamená?

Sedět na tím, číst to a nechat se zkoušet, dokud se to nenaučí. To je podle mě jediný způsob, jak na to. Prostě se to má učit.

Drtit znamená, že nad tím sedím, čtu si to a občas se nechám od někoho vyzkoušet, jestli to teda něco do tý hlavy vlezlo. A tohle děláš taky, když ti to do tý hlavy neleze? Tak to řešíš tím, že nad tím sedíš dýl?

Já se na to většinou vykašlu.

Když ti to do tý hlavy nejde...

Prostě na něco si vzpomenu.

Jo. Děláš takový ty referáty nebo ty práce?

Jo.

Máš pocit, že se tím něco učíš?

Určitě.

Jo? Jak ty referáty děláš?

No, paní učitelka nám vždycky dá papír s otázkama. Otázky nalepíme do toho, vypíšeme odpovědi. Ještě k tomu dáme nějaký pohlednice nebo obrázky.

Jak ty odpovědi, odkud je bereš?

Z hlavy.

Z hlavy.

Zásadně z hlavy.

Nikam jinam se nedíváš?

Ne. Teď kon jak jsme dělali z Lidic tu práci a ten Terežín a z hlavy.

Ty jsi říkala, že když děláš ten referát, tak se tím učíš a že to děláš tak, že to vypisuješ z hlavy. To znamená... Jak bych to správně vyjádřila?

Já to chápu. Prostě, já vím. Když jedu na ten výlet, tak opravdu se snažím tam dávat pozor. Protože vím, že budou otázky, že bude referát, abych opravdu tu práci napsala a nemusela to nikde vyhledávat. Abych to napsala z hlavy a nepřidělávala si práci někde vyhledáváním, tak prostě tam dávám pozor. Mě to docela zajímá tohleto, když někam jedeme, tak co se tam dělo.

To, že se to učíš, to znamená to, že dáváš bacha při tom výkladu nebo při těch informacích, který jsou na tom výletě, a pak to v tom referátu používáš.

No.

To je to, jak se to učíš. Říkala jsi, že tě to baví, že tě baví ty výlety. Baví tě dějepis celkově?

Hodně.

Jo, jo. Máš pocit, že je to důležitý?

Mě přijde, ně že je to důležitý. To spíš jak pančelka dělá ten výklad tak zajímavě, prostě mě to baví. Dějepis mě baví ze všech předmětů nejvíc.

Máš pocit, že dějepis je spíš lehký nebo těžký předmět?

Normálně je těžký. S paní učitelkou se mi zdá takovej lehčí. Protože nám pustí video, jde s náma někam, vypráví prostě s takovým zaujetím.

Takže máš pocit, že díky výkladu a paní učitelce je to spíš lehký, ale normálně je to spíš těžký předmět.

No. Prostě snaží se to, co nejvíc zjednodušit, abysme to pochopili desetkrát nebo stokrát.

Co je třeba takovej lehčí předmět?

Lehčí? Tělocvik?

Kromě výtvarky a takhle, z takových těch ostatních předmětů. Dějepis je spíš těžší...

Asi ta čeština.

Jo, čeština je lehčí.

Jo.

Když se učíš češtinu, jaký je rozdíl mezi tím...?

Češtinu se neučím.

Češtinu se neučíš. Všechno si pamatuješ z hodiny.

Když je potřeba se něco naučit, tak se to naučím. Ale většinou si to přečtu jenom ve škole a pak si to přečtu jenom jednou.

A když se učíš nějaký jiný předmět kromě dějepisu, děláš to podobným způsobem? To znamená, čteš, čteš, čteš a pak když ti to přijde povědomý, tak máš pocit, že to všechno umíš.

No.

Když si píšeš ty zápisky, tak jak je píšeš? Paní učitelka vám dává nějakou osnovu, jestli jsem to správně pochopila.

No, ta to píše na tabuli a ...

A ty to opisuješ.

No.

Dáváš si i nějaký jiný informace, který řekne, nebo jenom to, co je na tabuli?

Jenom, co je na tabuli. Když nám něco třeba vypráví, tak i z toho výkladu si tam něco napíšu, ale většinou z té tabule.

Když si píšeš něco z toho výkladu, co si tam zapíšeš? Co je to za typ informací, který tam píšeš?

Takový ty datumy.

Jo, data.

A pak takový ty nejdůležitější informace.

Co jsou ty nejdůležitější informace?

Ty data, jména, místa...

Jak jsem se koukala do tvých zápisků, jsou takový hodně barevný.

Jak kde.

No, tak jasně. Tady jsi nějak neměla sílu. Ale když jsou hodně barevný, proč si to takhle barvíš?

Protože chci, aby ten sešit byl k něčemu. Na střední ho třeba můžu potřebovat a chci, aby k něčemu vypadal. Protože třeba v jiných sešitech tohle nemám, to mě

taky zajímá. Protože obyčejný sešity mám prostě naškrábaný, ale akorát dějepis je jediný pečlivě napsaný, mám tam fakt všechno. Mám tam obrázky.

To znamená, že se snažíš, aby to hezky vypadalo.

Hm.

Pomáhá ti to nějakým způsobem při učení to, jak to máš nějakým způsobem zvýrazněný?

Ne, vůbec.

Ne.

To nemá význam.

To máš prostě tak, jak se ti to... Některý věci podtrháváš, třeba tady. Ta ropa je třikrát podtržená. Proč?

Protože je to podtržený na tabuli.

To znamená, že i to, co je podtržený i na tabuli, i to si přepisuješ do toho sešitu. Mamka tě teda občas zkouší. Dává ti nějaký', nebo třeba někdo jiný v rodině, nějaký rady, jak se učit...?

Ani ne.

...co to znamená pořádně se to naučit? Ne, žádná...

Teda vzpomínám si, občas mamča něco takového říkala prostě nějaký figl na to naučit se to, ale teď kon už ne.

A nějaký Jígle, co říkala dřív, pamatuješ si to? Co ti radila?

Ne, to už je dlouho.

Co ti radila, jak na to?

Vždycky při češtině, když jsme se měli naučit třeba ty vyjmenovaný slova nebo tak, že dávala nějaký figle na to, že si to zapamatuju. Ale teď už si fakt nevzpomenu, o co šlo.

Říkala jsi, že něco si pamatuješ z hodiny, že něco pochyťáváš, že tě to bavíš. Říkala jsi, že si to přečteš o tom sešitě na tu písemku. Něco na těch exkurzích. Je ještě nějaký jiný způsob, čím se v dějepise učíš?

Když mám nějaký to zajímavý video, tak taky dávám pozor. A když paní učitelka něco vypráví, tak se jí na to zeptám a ona k tomu řekne to, co máme vědět.

A to si napíšeš nebo si to zapamatuješ?

Zapamatuju.

Zapamatuješ.

Třeba zeptám se na něco, co mě zajímalo. Pančelka začne okamžitě mluvit a prostě takhle.

7 W
kdo je z beránek
nějaký způsobem:

Když si to přečteš nebo když se to jdeš učit, víš, odkud kam se to máš učit. Děláš si nějakou časovou představu, kolik ti to bude trvat času nebo tomu necháváš nějak volnější průběh?

Volný průběh.

A když zjistíš večer, žeš to pořád ještě nestihla přečíst...?

Jako když třeba mám ještě něco v plánu, tak si řeknu, že si hodinku, dvě budu učit a pak půjdu ven. A když si to ještě nebudu pamatovat, tak se to večer, až se vrátím, budu učit znova. Jako tak, dýl jak dvě hodiny se to učit nebudu. Jó, když to prostě do tý hlavy nepoleze, tak budu muset z tý hlavy něco vycucat.

Ty jsi říkal, že si to čteš, že to nějak uděláš, že si to prostě párkrát přečteš a když ti to přijde povědomý, tak toho necháš. A někdy když je to hodně důležitý, tak máma zkouší. Když to nejde, tak to přečteš znova. Je něco, co ti do tý hlavy leze hůř?

Letopočty.

Letopočty. Máš nějaký figl na to, jak se naučit letopočty?

Ne. To se neučím vůbec, protože ty mi fakt do tý hlavy nejdou a to je děsný.

Jo. Takže vůbec žádný letopočty neumíš?

Letopočty, prostě ne. To jediný, co se nenučím.

A ani se nesnažíš?

Ne. už se ani nesnažím. Já jsem se párkrát snažila, a to nejde. A pak jsem to vzdala.

Jo, takže letopočty ty se zásadně vůbec neučíš, ty přeskakuješ a snažíš se naučit ten zbytek.

Hm.

Když tady byl ten text, který ses učila, stačil ti na to ten čas nebo bys potřebovala víc času?

Tak to o hodně víc. Na to, abych to opravdu třikrát, čtyřikrát za ten čas přečetla, opravdu pomalu jsem si to četla, abych to všechno vnímala, ale za chvíli už jsem nevěděla vůbec nic. Opravdu bych na to potřebovala hodně času, protože ten text je docela dlouhý. Je tam hodně těch jmen, datumů...

Když jsi pak dostala ty otázky, měla jsi pocit, že to byly otázky z toho, co si pamatuješ anebo bys ocenila jako úplně jiný otázky, že sis pamatovala něco úplně jinýho?

Ne, já jsem si to pamatovala z těch otázek.

Měla jsi pocit, že ti ty otázky docela sedly.

Hm.

Tak asi všechno. Možná ještě - paní učitelka občas vyvěšuje na dveře svého kabinetu ty otázky, co budou v těch písemkách.

No, to se spíš týká dějepisného semináře.

Takže na normální písemky to nevyvěšuje.

Tak někdy jo. ale já se ně nekoukám, takže...

Takže to nevyužíváš.

Ona stejně při hodině řekne, z čeho to bude a co se máme naučit.

Takže to čerpáš z toho. Píšeš si to někam, kam si to máš psát?

Jo, určitě.

Zapíšeš si...

No, zápisky a prostě si to zapíšu.

Co tam bude za otázky a tak.

Hm.

Děláš si někdy taháky?

No.

Co si tam píšeš do těch taháků?

Já vám to můžu ukázat.

Klidně můžeš, já to na tebe neprásknu.

Ty dějepisný tam jsou.

Co znamená ne, ne, ne, ano, ne, ano, ano?

To jsme měli text a bylo tam k tomu napsat ano/ne, jestli je to pravda nebo není.

Tak tady to mám napsaný, co tam mělo být.

Můžu si to taky půjčit a okopírovat?

Určitě.

Kdybich se tě zeptala, co si tam všechno píšeš? Co tam bývá na těch tahácích?

To, co si nepamatuju.

Co si nepamatuješ. A to bývá nejčastěji co?

Ty datumy a ty letopočty.

Jo, takže hlavně datumy.

Když si píšu tahák, tak si tam napíšu skoro všechno, co tam v té písemce má být.

Když nám pančelka řekne - bude tam tenhle text, tenhle text, tak si to vypíšu ze sešitu, kde už to máme doplněný. A buď to budu potřebovat nebo ne. Radši si to na ten tahák napíšu. I když u paní učitelky se ty taháky moc ani neto...

Ze se to nedá moc využít.

No.

Máš pocit, že se to učíš, když to píšeš na ten tahák?

Ne.

Ani tak ne.

Ani ne.

Tak já ti děkuju.

PŘÍLOHA VI - Rozhovor s Cyrilem

Cyril

Tyjsi tady psal žejsi postupoval tak, že sis to přečetl třikrát a že ses to tím víc a víc učil.

No. Mě to tak napadlo, že to tak dělám.

Já bych se tě chtěla zeptat, když sis to četl třikrát, četljsi to vždycky slovo od slova?

No prostě třeba, já nevím. Přečtu si... Když třeba na to mám dýl času. ted'kon třeba jsem to četl jako hodně rychle, tak to nedám do tý hlavy. Ale když já si to tedy čtu, tak si přečtu tady ten název, když si ho přečtu třeba dvakrát, tak si to zapamatuju.

Takže si to Čteš po těch odstavcích?

No, třeba.

Začínáš s tím, že si přečteš celý text nebo si to rovnou čteš víckrát po těch odstavcích?

Já to právě dělám hned po těch odstavcích. Akorát jsem zjistil, že by to nejlepší bylo, když si to přečtu celý. Ale dělám to asi po těch odstavcích.

Takže si vždycky vezmeš jeden odstavec, přečteš si to víckrát, jdeš dál...

Ale musím při tom sledovat, jak ten text jde dál. To vnímat. Když to nevnímám, tak to nemusím ani dělat.

Takže si vezmeš odstavec, přečteš si to dvakrát třikrát a pak jdeš na ten další, taky si ho přečteš dvakrát třikrát a snažíš se vnímat, jak to jde za sebou. A když sis tohle četl, dělaljsi to po těch odstavcích nebojsi to četl celý?

To jsem četl třikrát celý. Jenomže jsem si zapamatoval tady ty, tady ty, tady ten. (ukazuje na odstavce) Já nevím. Já jsem se na to kouknul, ještě když jsem si to přečetl třikrát.

Co mě zaujalo, tak to bylo, že sis dělal ten tahák. Mě by zajímalo, co si psal do toho taháku. Když sis psal ten tahák tak sis vypisoval nějaké informace. Mě by zajímalo, proč sis vypisoval zrovna tyhle informace.

Já nevím, protože třeba... (bere si text) Tady třeba čtu a už hned tady ten začátek, mám toho 27.září, kdy se něco stalo. Tak to datum si napíšu. Mám ho tady?

Máš ho tady.

No, tady, to je ono. A pak jsem postupoval dál a já nevím, tady to „ober..." to bylo tady to. (ukazuje na příslušná místa v textu a v taháku) To bylo to hlavní. No prostě ty hlavní údaje si napíšu. A tady další odstavec a hned jsem si napsal nějaký osoby.

Takže sis psal data, pak sis psal...

...ty muži...

...ten jeho titul, pak sis psal ty čísla, kolik lidí bylo popraveno a pak sis psal tady toho Eliáše...

Eliáš, ten byl takovej významnej.

A pak sis psal ten titul toho Heydricha.

A pak ještě ti, co přežili, ne Romové, co přežili, normální lidi.

Mě by zajímalo, jestli jsi schopný pak...

...zapamatovat si...

...najít tu informaci, ke který je tady na tom taháku třeba tohle.

Často jo, ale někdy to taky zapomenu. Ale spíš víc, když to uvidím, tak to napíšu.

Když ten tahák mám u sebe. tak si to zapamatuju hned. To uvidím u sebe. Ale když jde pryč ten papír, tak je to pak těžký. A nemám pak ani čas to napsat, co tady je. Si to musím zapamatovat.

Máš teda pocit, že je to nutný. Říkal jsi, že jsou to ty nejdůležitější informace.

Jo, z tady toho asi jo.

Máš pocit, že jsou tam i jiný důležitý informace, který si tady ale nepíšeš? A proč si je tam nepíšeš, pokud takovýhle informace existují?

No, někdy se mi zdá, že to tam prostě nepatří. Ale asi ne.

Ne.

Jenom tam nepíšu některý věci, který si... Já nevím. Chtěl jsem tam napsat ještě tady to „Uherský a takhle“, ty za sebou.

Jo, ty oblasti, kde bylo vyhlášeno stanné právo.

No, ty jsem si chtěl zapsat, ale už jsem to nestihnul.

Myslíš si, že to jsou opravdu ty nejdůležitější informace nebo jsou to spíš informace, který' si hůř pamatuješ?

Za prvé, že si je hůř pamatuju, ty datumy a tak. A za druhý, že si myslím, že tam budou.

Máš zkušenost, že většinou tam bývají nějaký data, bývají tam nějaký jména, případně nějaký číselný údaje.

Paní učitelka třeba řekne, jakýho... třeba ten začátek, si myslím, třeba že řekne to datum a takhle. Někdy to nevyjde, ale někdy jo.

Vůbec sis tam nepsal takový informace typu, jako co se stalo, proč se to stalo a tak. Je to proto, že to není důležitá informace?

Je to proto, že si to asi pamatuju.

Takže ty si vypisuješ věci, který máš pocit...

Já vím tohle, ale tohle vím, že zapomenou. Takže si tam napíšu datum a je to. Teda když si to pamatuj u.

Máš pocit, že čas, který na to byl vymezený, byl dostatečný, nebo bys na to potřeboval ještě víc času, abys to nějak uspokojivě dostal do hlavy.

Pro mě to bylo akorát, akorát že tady jsem nestihnul tohle poslední napsat.

Takže dvě tři minutky by to spravily?

No, asi jo, já nevím. Pár minutek, abych napsal tady to. Tak pět minut.

Když jsi dostal ty otázky, byly ty otázky to, co sis představoval? Nebo to bylo něco úplně jinýho?

Já jsem čekal něco úplně jinýho. Já třeba čekám písemku, paní učitelka dá něco úplně jinýho a já vím prdlajs.

Jaký typy otázek jsi čekal?

Nějaký lehčí. Já myslím, že tady ty otázky tam žádný nebyly.

No třeba otázka na příjezd Heydricha tam nebyla. Takže ocenil bys otázku třeba, kdy přijel Heydrich do Prahy?

No, třeba tady to datum jo.

Takže nějaký' datum bys tam chtěl?

Tak datum bych tam dal určitě.

Napadá tě nějaká otázka, na kterou by se ti lépe odpovídalo? Podívej se zpátky do toho textu, ono je to přeci jen pár dní.

Nějaký nejdůležitější věci, třeba tady ten den po tom příchodu, to je taky důležitý.

Takže spíš na ty věci, na který sis napsal ten tahák?

No, to teda jo.

A na ty by jsi očekával ty otázky.

Hm.

Když se učíš na písemku a když ses učil tohle, jaký' je v tom rozdíl?

Když se fakt musím učit, doma je to určitě lepší, že na to mám víc času. Doma si na to nasednu a musím se to naučit všechno. Třeba když jsem se učil na ty reparáty, dvakrát, jsem se musel učit celý den, celý dny. A tady ve škole, to je něco jinýho.

Jak se učíš doma?

Lehnu si, dám si knížku a teď jedu.

Jak třeba?

Vezmu si tuhle stránku, tu se naučím celou, vezmu tuhle tu, taky se jí naučím, pak to obrátím a musím si přejet tuhle tu znova, tuhle tu znova a ještě jednou a pak zase. Pak zase všechny tři a takhle to dělám.

Já se tady zastavím a ještě si to zkusím srovnat. Takže když se učíš tuhle stránku, učíš se ji, čteš šiji slovo od slova?

No, třeba tady. Tady ten nadpis - 8 milionů Německa, 5 milionů tady to (čte část ze sešitu). No prostě takhle se to naučím.

Ty se naučíš tu stránku prostě, že si to pak přečteš.

No.

Čteš si to jednou? Nebo víckrát si to přečteš?

Víckrát si to musím přečíst. Jinak se to nenaučím.

Čteš si to odshora dolů, tak třeba pětkrát...

...když už to trošku umím, tak otočím stránku

Když to trochu umíš... Když máš pocit, že to poznáváš?

No. Pak tuhle, to samý jako předtím. Když už mám taky ten pocit, tak to obrátím a musím si to přejít znovu.

Přejít znamená, že si to znova přečteš?

Ne, to si překryju a musím si to říct úplně celý.

A překryješ to znamená, že překryješ celou stránku? Nebo něco si necháváš?

Ne tady. Jenom tady ty nejdůležitější informace (ukazuje - nadpisy nechává odkryté) Habsburská monarchie 37 milionů a teď jedu. A teď postupně - 8 milionů.

Jo, jo. Takže necháváš ty nadpisy a pak se k tomu snažíš doplňovat ty informace, který jsou tady pod tím. Když zjistíš, že to umíš, tak to otočíš a uděláš to samý s tou druhou stránkou.

Pak si říkal, že uděláš s tou třetí a pak to jedeš zase od začátku, se zkoušíš?

Jo, jo. Ale když už je to víc stránek, tak se na to vyprdnu, třeba kdyby to bylo až sem (ukazuje cca 6 stránek), tak už se jenom takhle učím. Prostě si zkusím ještě tuhle poslední stránku a pak jedu znova.

To znamená, že tak po 5, 6 stránkách...

...jedu pořád dál..

Nenabývá to? Nenarůstá?

Ne, to ne.

Když si to čteš takhle tu stránku, tak si to čteš slovo od slova nebo už někde něco vynecháváš?

Já jsem takovej, že se to musím naučit prostě do detailů. Že to dělám jak básničku. Někdo mi říká, nedělej takhle, nesmíš se naučit, že přesně je tady 8 milionů a tady tohle. Ale já to takhle prostě dělám, já se to jinak nenaučím.

Takže takhle se to naučíš...

Jo takhle - 8 milionů, 5 milionů. Já vím, jak je to tady popořadě.

Když ses učil ten text, tak učil ses ho taky jako básničku?

To ne, to bylo něco jinýho.

A jak ses to učil?

Jsem si to prostě přečetl a ty nejdůležitější informace jsem vybral v té rychlosti.

Jo. Takže si zkusil vychytat to potřebný. Když se teda máš učit, třeba když ses učil na ty reparáty, tak jsi toho určitě měl hodně. Jak si věděl, že to všechno stihneš?

Ten reparát?

Naučit se na ten reparát.

Tady mi říkaly holky, že dělaly reparát z matiky a říkaly mi, že se budou učit poslední týden. To já bych nezvládl. To já bych se bál, že to nestihnu. Já si tak týden si dám odpočinek po škole a pak musím hned na to. Musím třeba každý den něco udělat. Jinak si myslím, že to neudělám.

Máš nějakou představu, co za ten den máš tak zhruba stihnout nebo to jen tak projíždíš pořád dokolečka?

Já si to někdy vyznačím, nebo ne. Třeba si řeknu, tři stránky udělám, a ty udělám prostě.

Takže si děláš nějaký základní plán.

Ale když mě to bude bavit, tak udělám i víc. Třeba vyznačím to tam. Jak kdy.

Paní učitelka občas připíchává před písemkou ty otázky na dveře svého kabinetu. Používáš to nějak?

Otázky, myslíte na co?

Na písemky.

No, asi ne. Já tam nikdy nekouknu. Nemám nijak zvláštní zájem, nebo já nevím. Když teda jde o známku, tak možná jo, to se tam určitě podívám. Ale když ne, tak asi ne.

Když se zkoušíš, jestli to umíš, děláš to tak, že se podíváš na ten nadpis a pak se zkoušíš. Máš ještě jiný způsob, jak kontroluješ, jestli ses to naučil? Třeba zkouší tě někdo?

Máma, když teda má někdy náladu, někdy teda nemá. Tak ty někdy řeknu, jestli mě vyzkouší. Ale to spíš z letopočtů. Takhle ne. Z letopočtů to jo, to mě vyzkouší, ale jinak...

Jak zkouší z letopočtů?

Já nevím třeba, ona to dělá napřeskáčku. Táta, ten to dělá jinak, ten to dělá popořadě. Každý to dělá jinak.

Takže máma to střídá a táta to jede popořadě.

No, táta to jede popořadě.

Co ti vyhovuje víc?

Pro mě, asi to popořadě. Protože to trošku vnímám. Ono je to myslím stejný.

Když si děláš výpisky, co si tam píšeš všechno? Píšeš si tu osnovu?

Pančelka spíš píše na tabuli.

Takže to co píše paní učitelka na tabuli...

Ale když třeba řekne nějaký učitel, pište si výpisky, tak já na to moc nejsem na ty výpisky. Já pak píšu nějaký úplný kraviny. Nevím, někdy se mi to zdá. Kouknu někam, něco přečtu a hned to napíšu. Někdy je to úplná prkotina.

Když jsi v dějepise, tak vypisuješ to, co vám paní učitelka napíše tu osnovu a co napíše na tabuli..

...vysvětluje, no...

...a to si tam zapisuješ do toho sešitu. Nic jinýho tam nedáváš?

No, já nevím. Paní učitelka řekne příklad, tohle si tam nemusíte psát, ale jestli chcete, tak si to запиšte. Tohle já si třeba zapíšu, protože já bych si to stejně nevzpomněl.

Máš ten sešit taky nějak podtrhaný, nebo nějaké části zvýrazněné?

Já když jsem byl doma o prázdninách, když jsem si musel přepsat sešit, tak jsem si to krásně udělal. Ale když jsem ve škole, tak na to úplně pečů. Vždycky si to udělám třeba jenom propiskou, prostě to napíšu, jak škrábu. Ale když třeba doma...musím odevzdávat sešit, tak to musím podtrhnout.

A proč si to podtrháváš?

No, aby to aspoň ten nadpis byl hezčí.

Aby to bylo hezčí...

Nebo aby to bylo výraznější, třeba ten nadpis, abych se v tom vyznal.

To znamená, že ti to pomůže v tom, aby to tedy bylo trochu přehlednější-

ho třeba tady je taková řádka, tak abych věděl, že ten nadpis je tady. Abych to tady nehledal.

Máš pocit, že se ti to pak líp učí nebo nemá nějaký jiný vliv?

Podle mě jo.

Když zjistíš, že to neumíš... když si to přejeđeš a zjistíš, že si něco nepamatuješ, co uděláš?

Tak mě to štve. Ne, vážně, třeba včera jsem se učil letopočty, nebo předevcírem. A pořád jedu, pamatuju si je a vždycky třeba u dvanáctýho se zastavím a řeknu nějakou... a řeknu si, to jsem si takhle řekl, tak proč to nevím. Tak si to řeknu znova a tak podesátý, se to už naučím.

A říkáš si ty informace nahlas?

No, já si to říkám nahlas. No, některý jo, některý ne.

A kletý jo?

Třeba ty, co nevím, ty si čtu nahlas. Si to zapamatuju.

Takže ty, co ti nelezou do hlavy, ty si čteš nahlas.

No.

Pak si to pamatuješ?

Pak si to zapamatuju.

Takže když narazíš na něco, co si nepamatuješ, tak si to čteš víckrát nahlas. Pak si ještě nějak kontroluješ, že sis to zapamatoval?

Pak si to znovu přejeďu celý sloupec.

Stalo se ti někdy, že si něco věděl a když ses to učil v sešitě, bylo to v sešitě jinak, než jak sis to pamatoval z hodiny? Stalo se ti to někdy?

No, já se přiznám, že já v hodině moc neposlouchám. Ale když něco uslyším, tak...

Stalo se ti to někdy?

Myslím, že ne.

Představ si, že by za tebou přišel kamarád s tím, že se učí na nějakou písemku, nebo třeba na reparát, a musí se to naučit, opravdu dobře, a prostě mu to neleze do hlavy. Co bys mu poradit, co má dělat, aby mu to do té hlavy lezlo?

No třeba zkusit moji taktiku.

To znamená co? Zkus mu dát tu radu.

Nejdřív by musel říct mi, jak on se učí, co se učí a říct, co mu nejde, a pak bych ho učil.

Tak učí se ten dějepis...

Nějak bych mu pomohl, ale nevím jak. Prostě bych to zkusil naučit.

A jak bys ho to učil?

Mě to třeba moje holka učí tak, že mi dá sešit, nauč se to a já tě pak vyzkouším.

A jak bys ho zkoušel?

Bych ho zkoušel pořád. Bych mu řekl, tak se to chvílku uč, já tě pak vyzkouším. A takhle pořád postupovat.

A jak bys mu řekl jak se to má učit z toho sešitu předtím, než ho budeš zkoušet? Co bys mu poradil?

Ať to dělá jako já. Ať si vezme jednu stránku, ať se jí naučí. Já bych mu třeba řekl, ať se naučí tohleto, kdyby tady něco bylo. Ať se třeba naučí dvě stránky, ať se to naučí dobře, já ho pak vyzkouším a můžeme jít na další.

Naučit znamená několikrát si to číst?

Ať se to prostě naučí. Se ho pak zeptám...

A pak ho budeš zkoušet. Budeš ho zkoušet, jak se učíš ty, že by ses ho zeptal na ten odstavec, nebo bys ho zkoušel jinak?

No třeba, tady jsou ty válčící strany. Já bych třeba řekl, první fáze první světové války, válčící strany, jaký byly. A on mi musí říct, třeba příklad - Rusko plus, teda Rusko minus Uhersko plus Německo, například. Aha, tady to je.

To je Rakousko-Uhersko.

Aha.

Takže bys chtěl vědět, jaký byly ty válčící strany, aby ti to řekl.

Pak jaká byla ta dohoda, kdy byla. Pak druhá otázka, plán války, jaký, za a, za bé, za cé. Musí mi to říct.

Takže bys to s ním zopakoval tímhle způsobem.

Mě to teda pomáhá.

To znamená, že když se ti něco nedaří se naučit, co děláš? Děláš to pořád stejným způsobem? Nebo máš nějaké... ?

Ne. Pořád si opakuji to jedno. Prostě to dám do té hlavy. Nebo je k tomu potřeba si něco dát, nějaký, já nevím, třeba když je nějaký významný datum, třeba 1212, tak si něco řeknu k tomu. Jak to říct, nějakou věc, abych si to zapamatoval. Řekněme já nevím, kdyby to bylo... třeba 1848, to je revoluční rok, jsou tam samý osmičky, tak k tomu dám pouta. A pak si to pamatoval.

Takže si k těm datům dáváš takovýhle pomůcky, podle toho jak vypadá.

To je příklad. To může být i něco jiného, to může být cokoliv.

Napadá tě ještě nějaký příklad ještě nějaký pomůcky, kterou si používal?

Já nevím, třeba když jsem se učil 1253, to je myslím ten Otakar, tak když jsem dělal ty opravy, tak jsem ho uměl nejlíp. Tak jsem si na něj vzpomněl a řeknu si, že jsem tehle uměl nejlíp na opravkách, že to byl ten Otakar, tak si to prostě zapamatuju.

Když máte dělat nějaký referáty nebo práce, děláš je?

U paní učitelky Z., ne že děláme, my musíme. Tam ne, že chceš udělat, tak uděláš. Referáty tam prostě musíte udělat. A kdyžtak když jdeme na nějakou exkurzi, jak jsme šli teď kon a mě hrozila ta pětka, tak jsem si ho udělal, musel jsem ho udělat.

Máš pocit, že tím, že děláš ty referáty, se nějak učíš?

Nebo, třeba, asi, prostě ne. Říkám musím ho udělat, abych ho udělal a abych dostal známku.

Jak ten referát děláš? Máte tam nějaké ty otázky...

My vždycky dostaneme jenom lísteček s otázkama, ale teď kon spíš dostáváme něco k tomu ještě, nějaký přílohy. Tak já se kouknu do těch příloh, co z toho bych mohl udělat, pak se ještě kouknu na internet a na konci, když ještě něco sháním, tak se zeptám táty a od táty si vezmu nějakou encyklopedii a tam se kouknu. Lepší, než když to dělám z internetu, podle mě, to je lepší.

Říkal jsi, že máma s tátou tě občas zkoušejí, že táta ti půjčuje tu knížku. Dávají ti nějaké rady, jak se učit? Dostal jsi někdy nějakou radu nebo fígl, jak na to?

No, dostal jsem jednou od mámy, že se to nemám učit jako básničku. Že mě to učila..., já už si nepamatuju, jak mě to učila. Něco mi říkala, ale to už nevím. Prostě mi říkala, že se to takhle mám učit, ale takhle jsem se to neučil.

Nevzpomeneš si, co ti říkala?

To nevím.

Každopádně její rady nevyužíváš.

Ne, nevyužívám. Mně se fakt nelíbila. Ale nevím, nevzpomínám si.

Když se učíš na písemku, učíš se jen ze sešitu nebo se učíš i z něčeho jiného?

Já si spíš půjčuji od Danči sešit, protože já bych to po sobě stejně moc nepřečetl.

Když já to po sobě nepřečtu, tak si to půjčím a vždycky se to naučím dobře.

Takže si půjčuješ sešit. Pomáhá ti ještě někdo jiný při učení nějakým způsobem? Máma s tátou tě zkouší, Danča ti půjčuje sešit, občas taky zkouší...

No, ta mě taky zkouší..., vždycky když se učím.

A ještě nějaké rady nebo něco takového? Danča tě taky zkouší tím způsobem, že ti dá nadpis a ty jí to máš odvyprávět?

Danča mě prostě zkouší, vezme sešit... Jak jsem vám to říkal, já se to naučil podle ní. Naučil jsem se tuhle stránku... Musím to dělat prostě pomalinku. Naučil jsem se tuhle stránku, pak jsem jí to dal a ona mě vyzkoušela. Udělal jsem jí, pak další a tak dále.

To znamená, že tenhle způsob učení máš od Danči nebo ses takhle učil už předtím?

Něco od Danči. No, něco od Danči. Asi hodně od Danči.

Když srovnáš dějepis a jiné předměty, v čem jsou jiný nebo případně stejný, když se učíš?

Dřív mě bavil dějepis strašně moc, teď mě nějak nebaví. Prostě sedím v hodině a koukám a nějak jí neposlouchám, pančelku, vůbec nevím proč, nějak mě nebaví.

Ale jako rozdíl mezi předměty...

Když bys měl srovnat, jak se učíš na dějepis a třeba na nějaký jiný předmět, kde se učíš nějak jinak než na ten dějepis?

No, třeba je. Třeba chemii. Chemie mě tak baví, že tu se skoro nemusím ani učit. Takže to přehlídnu a mám to, si to pamatuju. Je to tak. Nebo já nevím, nevidím žádný rozdíl. Prostě se učím všechno stejně.

Máš pocit, že dějepis je spíš lehký nebo těžký předmět?

Pro mě teďkon těžkej. Ale každý říká, že je lehký, ale já nevím. Těžký.

Proč myslíš?

Já se ho nedokážu naučit, nebo já nevím. Třeba paní učitelka řekne, já si k tomu sednu a nějak mi to nejde. Mě to jako nebaví.

Dějepis tě nebaví. Myslíš, že je dějepis nějak důležitý?

No, je. Myslím, že místo matiky a češtiny je asi nejdůležitější.

Proč?

Nevím. Mě se zdá, že je nejcennější z těch předmětů.

V čem ho třeba uplatníš?

Protože tam jsou všechny ty dějiny. Tam je celej svět. Třeba v chemii, tam je nějaká, ty vole, tu ani nebudeme potřebovat. Ale ten dějepis asi taky ne, ale pro mě je ten dějepis asi nejdůležitější.

Myslíš, že můžeš nějak využít ty informace?

Tak dějepis určitě.

Jak třeba?

Třeba letopočty. Ale to spíš jako, když se vás někdo zeptá.

Abys jako měl přehled?

Věděl.

Říkal jsi, že se učíš ze sešitu, že se učíš s Dančou, někdy tě i zkouší, referáty z těch se moc nenaučíš, z hodiny moc taky ne. Je něco, z čeho máš pocit, že se ještě nějakým způsobem učíš dějepis?

Třeba když jedu na chatu, tak děda mi dá něco do hlavy, že si to pamatuju. Strašně umí dějepis, takže když přijedu na chatu, takže vím dějepis prostě do tý školy. Někdy tam něco nachytám.

Děda ti to dává do hlavy tím, že ti vypráví něco nebo tě to nějak učí?

Někdy vypráví. Někdy třeba vyprávění a někdy mě učí taky, když mu řeknu.

Ještě nějaká situace, kdy se nějakým způsobem učíš?

Asi ne.

Ještě mě napadá ten děda. Když tě učí ten dějepis, jak tě ho učí?

Já nevím, třeba přijde a teď jede. A říká o dějepise všechno, třeba jako paní učitelka. Ale ten to říká tak, že si to zapamatuju prostě. Ten si z toho dělá někdy

srandu a takhle. A když mě normálně, tak mě učí normálně. Prostě říká ty věci, co se stalo a takhle.

A zkouší tě nějak?

No.

Je nějaký rozdíl v tom, jak tě zkouší děda a jak máma nebo táta?

No, děda mě zkouší asi nejlíp.

Co to znamená nejlíp?

No, že třeba má na mě čas. To máma ne, ta je skoro furt v práci, táta taky.

Takže myslíš...

Když jsem u dědy, tak mám lip času.

Liší se nějak otázky, které ti dává od toho, jak tě zkouší táta nebo máma?

No, prostě říká to tak nějak příjemně. Prostě to říká normálně. Táta, máma se rozčílejí a kdo ví co.

Takže hlavní rozdíl je v tom, že s dědou je to v klidu.

No, s dědou to je v klidu, rodiče se rozčilují pořád.

Zkouší tě taky jenom z těch letopočtů nebo se ptá i na jiné věci?

Spíš z toho, no, normálně, ze všeho, ne spíš z letopočtů.

Používá i on k tomu sešil nebo tě zkouší... ?

On to ví.

On to ví, takže...

On to ví.

Takže on to netuší a zkouší tě z různých věcí jakkoliv. Ještě mám jeden dotaz. Když se učíš na ty písemky, děláš si taky taháky někdy?

Dělám.

A co si na ty taháky píšeš? Je to podobný jako tohle?

Ne. Příklad, třeba. Jestli to tady najdu. Třeba tajenka. Tak si vezmu papírek malý a já píšu strašně malým, když chci tahák, tak napíšu jen tady ty slova pod sebe. Když vím, že to bude v písemce. Třeba tady z toho něco, napíšu si to nejdůležitější.

To je co?

Třeba tady je cíl sjezdu Německa, tak tady napíšu silný stát. Tady si napíšu další státy.

A napíšeš si tam všechny ty cíle?

Ne, ty cíle tam nebude, to vím. Takže si napíšu jenom „Německo rovná se silný stát“. To tam asi bude.

Takže si nepíšeš jakoby ty otázky, ale napíšeš si jenom tyhle ty informace a pak seš schopný si to najít..

No.

...co se čeho týká.

Musím se jenom naučit, kde to je.

Tak dobře. Cíl. Co ještě by sis z toho napsal? No, nemusí to být z téhle stránky.

No, tady třeba. Tady je „tresty do Rakouska-Uherska“, že jo. Tak vím, že jsou tam tresty Rakouska, tak si vypíšu. Tak si napíšu jenom tresty a pod to si napíšu tohle.

Vidím v písemce tresty a napíšu si tohle.

Píšeš si tam nějaký letopočty nebo nějaký další věci?

Letopočty taky. Já nevím, třeba ...(listuje)..., třeba tam jsou informace, třeba tady.

Třeba reakce Vídně. Tak si napíšu reakce Vídně, RV třeba napíšu, aby toho bylo málo, jinak by to byla práce strašná.

Tak jo. Využíváš ho při písemkách? Včera jsem slyšela od někoho, že to moc nejde.

No, u paní učitelky Z. to nechci riskovat.

Tam to moc nejde použít.

Hm.

Máš pocit, že když si píšeš ten tahák, že se to nějakým způsobem naučíš?

No, to u toho taháku víc než u toho referátu. Tam si to píšu rovnou. To se ten tahák dokonce naučím a ani ho nebudu muset někdy potřebovat.

Jo, jo.

To se někdy stává.

Tak já myslím, že je to opravdu všechno.

PŘÍLOHA VII - Rozhovor s Emou

Ema

První věc, na kterou bych se tě chtěla zeptat, je, že tady když si to, tak sis něco podtečkovala. Mělo to nějaký hlubší význam nebo ses nudila a neměla jsi, co dělat?

No, jenom mě se to zdálo jako důležitá informace. Spíš ta nejdůležitější.

Jo. Proč už jsi jako nikde netečkovala?

Protože jsem to nestihla. Já jsem se to učila až do poslední chvíle.

A ty jsi začala tečkovat až ke konci?

No, no.

Co by sis z toho tak ještě otečkovala, kdybys měla ještě čas?

Tak kdo to vůbec byl ten Reinhard Heydrich,...

Jo.

Zastupující říšský protektor, co dělal ty první dny a týdny. Prostě z každého odstavce tu důležitou věc.

Tak zkus vybrat ještě z každého odstavce ještě něco.

Jo, co, teda čemu se začal věnovat - takže četné stávky a sabotáže, potom že byl vlastně protektorátního tisku a zvláště pumový útok na dětskou ozdravovnu. Potom co vlastně ta opatření měla, čeho vlastně chtěl docílit, že jo - takže zastrašení českého národa, co teda toto patřilo - takže Čechům ukázat, jaké následky v sobě nese účast v odboji. No, i když to asi není moc důležitý, no, ano, den po svém příchodu... Jo, asi kolikátého vyhlásil ten výjimečný stav, kde to bylo a tak... no, to je asi tak... Počkat, když tady přečtu...

V klidu, čas máme.

Že utvářel skupiny těch lidí, shromažďoval je na náměstích a tak. Prostě vlastně já bych to shrnula, že jeho cílem bylo zastrašit ten národ.

Jo, jo. Mě šlo jen o to zkusit, co by sis podtrhala, kdybys na to měla čas. Říkala jsi, že sis to přečetla co nejvícekrát a pak sis to, co se ti zdálo důležitý, to sis opakovala. To znamená, když sis to četla vícekrát, četla sis slovo od slova nebo pak už si vybírala později něco?

Já si to furt četla dokola. Furt si čtu.

Furt sis to četla dokola a pak jsi teda ke konci začala vybírat ty nejdůležitější informace teda nějak?

Jo.

To znamená, že...

Já mám právě problém, že neumím to důležitý vybrat. Takže mě, co zaujme, tak já si zapamatuju. Takže mě zaujalo právě to. na co se...

To znamená, že když v té poslední chvíli už si začala vybírat ty důležitý informace, tak už sis četla jen ty základní... a nebo?

Jo, jenom už ty základy. To, co jsem si nemohla zapamatovat, na to jsem se vykašlala...

Kdyby sis to všechno stihla podtečkovat, četla by sis jenom to, co máš podtečkováný, nebo by sis četla ještě něco jinýho?

To, co mám podtečkováný.

Lišilo se nějak to, jak ses učila ten text, od toho, jak se učíš na písemku?

Ne. Takhle se učím přesně. Já si to přečtu třeba čtyřikrát, potom mě máma zkouší a pamatuju si jenom ty důležitý. Ale paní učitelka to vždycky dává do písemek, jako to hrozně že rozebírá a tak. Já mám hroznou paměť, takže ona když něco vypráví, tak já si to důležitý ve výkladu pamatuju. Ale když už je to rozebraný do detailů, tak to ne. To už je na mě moc.

To znamená, že...

Mě se hlavně pletou ty hlásky. Takže když máme víc jmen, tak já řeknu, ty jo, prostě to převrátím úplně.

Jsi říkala, že si to přečteš víckrát, čtyřikrát třeba plus minus, a pak si z toho vybíráš zase ty nějak ty důležitý informace tak, jak si to dělala v tom textu? Nebo máš pocit, že už tam ty důležitý informace jsou ?

Tak zrovna se mi nezdálo, že to jsou... no, něco tam bylo rozepsanýho, to ani moc důležitý nebylo. Ale jelikož máme dobrou učitelku, takže si píšeme do sešitu jen to základní, takže si to vlastně učím celý.

Takže si čteš celý ten text?

Hm.

Takže pak si to čteš slovo od slova všechno. Když teda máš pocit, že to umíš... Kdy máš pocit, že to umíš? Předtím než jdeš za tou mámou, aby tě vyzkoušela.

Když si řeknu třeba nadpis nějaký a začnu o tom povídat. Prostě mám jednotlivý body, tak ty počátky a od každýho proto řeknu to, co tam je napsaný. A takhle mě máma zkouší, protože já se sama vyzkoušet neumím.

Jo, tomu já rozumím. Zkusíš si to se nejdřív sama vyzkoušet, než jdeš za tou mámou? Ze si řekneš „ český odboj " a ty si řekneš „ to, to, to, tak to tuším " a pak jdeš za tou mámou?

Přesně tak.

A máma tě zkouší jak?

No, tak řekne to, co vidí třeba podtržený, tak to. A já jí o tom vždycky spíš povídám. Jak už to umím nazpaměť, tak o tom povídám sama. Vždycky řekne nějaký záchytný bod a potom začnu.

To znamená, že máma se ptá na to, co je podtržený a podle toho poznává, že je to to nejdůležitější a tyji říkáš ty další věci.

No.

Jo rozumím. Já tady vidím, že si některý věci podtrháváš nebo si píšeš nějak barevně.

Tady už jsem se na to asi vykašlala. Tady vepředu.

Tak někde asi né.

Moc ne.

Jak kdy.

Tady ze začátku...

Tak tady to bylo hodně barevné. Ale i tady, kde to máš jednobarevně, tak to máš nějak zvýrazněný, že jo. Třeba tady máš ten závěr víc propiskou a tak. Co si tak všechno zvýrazňuješ? Když máš říct, co?

Jména, datумы... a vlastně ty děje. Vždycky když mám, třeba co se stalo. Jak to vysvětlit? Jak jsem měla ty počátky a konec a tak.

Jako takový ty...

Prostě tady stručně, jak to vlastně šlo. Ale spíš hodně ty jména a ty datумы.

Děláš to proto, že ti dělá větší potíže učit se ty jména a ty datумы nebo z jinýho důvodu?

Abych se v tom vyznala.

Aby ses v tom vyznala. Přijde ti to přehlednější, když to máš takhle zvýrazněný?

Ale je pravda, že ty jména a ty datумы mi jdou hůř. Ty vysvětlení proč a v jaký zemi to bylo, to mi jde. Ale ty jména pletu, takže ty věci každý musím si to takhle nějak podtrhat. Abych potom věděla, k čemu to patří. Protože když si to nepodtrhnu, tak se v tom prostě nevyznám a plete se mi to potom.

Takže je to pro tebe přehlednější, když si to podtrháváš. Víš, co k čemu patří. Máš pocit, že když si to podtrhneš, tak se ti to i lip učí nebo...?

No.

Jo. A lip se ti to učí, protože je to přehlednější nebo proto že to víc vidíš a ty oči se ti k tomu víc vrací?

Je to přehlednější.

Je to přehlednější. Když se máš učit na písemku, tak si říkáš, že si to jdeš číst, číst, číst. Je něco, co děláš úplně předtím, než si to jdeš číst? Když víš, že se máš učit na písemku, tak co uděláš úplně nejdřív?

Dám se do klidu. Prostě si udělám pohodlí, ale to je tak nějak všechno.

A jak si děláš pohodu?

Prostě si lehnu, dám si před sebe ten... a hlavně já se učím večer kvůli bráchovi, protože on mě odpoledne nenechá.

Takže ty se učíš večer.

Večer, protože večer si to nejlíp pamatuju. Když se večer učím a ve tři ráno mě vzbudíte, tak vám to řeknu. Odpoledne už to zapomenu.

Tak to akorát stačí na tu písemku, která je ráno. To znamená, že před tím učením si uděláš nějakou pohodičku, když se učíš večer, tak vlastně nemáš moc času na to, když se někde zasekneš, tak nemáš moc kde to nahnat. Jak víš, že to stihneš se to naučit?

Tak vím. Já se to nějak naplánuju vždycky „tak a v sedm se jdu učit“.

Takže máš nějakou časovou představu, jak dlouho ti to bude trvat?

No, podle toho, co to je. Jestli je to dlouhý nebo jak moc je to komplikovaný, jestli je tam hodně těch jmen. Většinou je to tak hodku. Někdy třeba to udělám tak, že si to přečtu, potom to zavřu, počkám a zase takhle. A takhle to probíhá celý den.

Že si to rozkouskujeteš přes den.

A takhle mě to do paměti vlastně se dostane.

Paní učitelka občas vyvěšuje na dveře kabinetu otázky. Děláš si je, přepisuješ si je nebo pomáhají ti při tom učení nějak?

Pomáhají. Já si to vždycky nějak přečtu. Ale moc si to neopisuju, na to jsem moc líná. Ale přečtu si to, co tam je. A potom se na to připravím. Někdy je dobrý, že nám paní učitelka dá možnost si tu písemku opravit, takže já se jí naučím celou a pak z toho mám jedničku. Ale když nevím, co tam je, tak je vidět, že mám třeba čtyřku z té písemky. Což je docela zajímavý. Já se učím na všechno, ale jak jsem nervózní při té písemce, tak vlastně mi to úplně vypadne, mám okno a mám třeba z té písemky třeba i pětku. A potom když jí udělám, mám možnost si jí opravit, tak jí napíšu úplně na jedničku, bez chyby. Protože vlastně vím, co tam je za ty otázky.

A na ty už si najdu odpověď v sešitě a to si zapamatuju.

Někteří lidi mi říkali, že si hodně věcí pamatují z hodiny.

No, no, no.

Máš taky ten pocit?

Mám. Protože paní učitelka to tak prožívá... Ale jo, paní učitelka to dobře vykládá, takže tak polovičku si pamatuju, ale polovinu se musím doučit.

Takže když se učíš, tak se to spíš doučuješ? K tomu, co už umíš?

No, doučuju. Já se to neučím celý, protože něco si opravdu pamatuju. Protože paní učitelka opravdu, teda ta do toho jde.

Stalo se ti někdy, že jsi se třeba učila a zjistila jsi, že si pamatuješ něco jinak, než máš v sešitě?

No, zjistila teda.

A co děláš v takovém případě, když narazíš na takovouhle...?

Si to ověřím, zeptám se kámoše, jak to bylo a oni mi to vysvětlí. Většinou se ptám ještě ten den, ještě před písemkou se zeptám, jak to teda je.

Takže si ty informace ověříš, jak to s tím je.

No.

A máš pocit, že většinou si to pamatuješ dobře nebo většinou to má ten sešit správně? Co vítězí?

No, tak ten sešit, protože pančelka něco píše na tabuli a třeba něco potom poví, tak tohle si zapište do sešitu.

Když si píšeš ty poznámky, píšeš si i něco jinýho, než se píše na tabidi? Nebo si píšeš jenom, co řekne paní učitelka?

No, poslední dobou paní učitelka většinou jenom vypráví, takže si zapisujeme poznámky jenom podle sebe. Takže teď jsme zase u toho. To, co se mi zdá zase důležitý, si zapisuju. Ale i ty maličkosti, který třeba řekne, to si psát nemusíte, ale je to zajímavý, když to budete vědět, tak to. Tak to si zapíšu, abych to třeba věděla taky něco víc.

To znamená, že si děláš i nějaký poznámky navíc kromě toho tý základní osnovy, těch základních informací?

Dělám si.

Jo, to je fajn. Když se učíš na tu písemku, učíš se jenom z těch poznámek nebo používáš, a případně s konzultací s ostatními, nebo používáš i něco jinýho?

Jenom z těch sešitů.

Nějaký' třeba učebnice, to nepoužíváš?

Ne.

Představ si situaci, že by za tebou přišla nějaká kámoška a s tím, že se má učit na písemku. Je to pro ni hodně důležitý. A prostě jí to vůbec nechce lézt do tý hlavy. Co bys jí doporučila?

Já bych jí pomohla s tím učením.

A jak bys jí pomohla?

To, co dělám já. Ať si prostě přečte, třeba si na papírek zkusí napsat záchytný body a potom se podle toho naučí.

To znamená, že si má pak vybrat, vytáhnout ty nejdůležitější, že si to má číst...

Já bych jí prostě třicetkrát vyzkoušela a myslím, že by jí to do hlavy šlo.

To znamená, že měla by si to několikrát přečíst, potom si vypsát ty nejdůležitější informace...

To si dělám taky nanečisto.

Předtím než jdeš za tou mámou, jako že si vypíšeš, a nebo to děláš místo mámy?

No, dělám, protože máma mě zkusí třeba třikrát za večer a tak. Já si prostě vždycky odpočinu, potom si to v té hlavě nějak probírám a potom se na to zase nějak podívám. Třeba si to napíšu, máma mě potom vyzkouší. Máma teda kolikrát dělá, že napíšu ty body a k tomu mám něco napsat. To se taky jednou... Ale většinou se to jenom přečtu a potom mě máma vyzkouší. Takhle to probíhá.

Když si píšeš ty záchytný body, co si tam píšeš? Jestli mi rozumíš. Když si děláš tu osnůvku a jakoby se sama zkoušíš, co si tam vypisuješ? Já nevím, já bych vzala jako příklad ten český odboj, co by sis tam třeba napsala? Co by to bylo, kdyby ses zkoušela sama?

Já nevím prostě - jak to začalo, počátky, ty reakce lidí. To, co mám podtržený a k tomu bych napsala to práce, zbrojovky, že od nás chtěli, abysme pro ně pracovali. Potom tady ty čísla, jak to šlo prostě.

To znamená, že by sis psala tu osnovu základní, kterou vám dává paní učitelka?

No, no. Paní učitelka vždycky říká, za první si запиšte a k tomu říká věci. A potom za druhý a takhle. Takhle bych si to asi napsala.

To znamená, že, že si děláš tu osnovu, když dojde na věc? Občas to děláš?

No.

Jo, to je zajímavý. Když tě máma vyzkouší a ty zjistíš, že to neumíš, nebo něco z toho neumíš, tak uděláš co?

Tak mi to máma řekne a potom si to pamatuju. Vždycky když si nemůžu vzpomenout, tak říkám „é, to nevím“. A máma mi to řekne, a tím si to vlastně zapamatuju. A třeba to dělá napřeskáčku. Když to takhle postupně, tak to umím postupně, a jak je to jinak... Takže mi to dává napřeskáčku a potom si to zapamatuju.

Takže to neumíš úplně jako básničku, ale umíš to i...

No prostě vím, o co jde.

A většinou ti stačí, když ti to ta máma řekne, tak už pak si to pamatuješ. A jdeš si psát nějaký...? Nebo li to stačí?

No, jednou to nestačí. Musí mi to říct víckrát, to je pravda.

To znamená, že ona ti to řekne...

To mě právě štve, že některý lidi si to přečtou jednou a už to mají v hlavě a já musím prostě desetkrát, aby jsem tam vůbec něco měla. Mám blbou paměť. Nebo já nevím.

Ono taky na ně dojde, neboj.

Ale dá se to naučit. Když člověk není líněj.

To znamená, že máma tě vyzkouší, řekne ti ty důležitý informace, ty si to jdeš ještě znova přečíst, vyzkoušíš si to a pak jdeš znova zkoušet.

No.

Kdy končíš s tím učením? Kdy už jako...?

Když už se mi kouří z hlavy, když už mě to nebaví prostě. Když už mám pocit, že to umím. Že si to odvyprávím, tak už to umím. A zavřu to a jdu se koukat na televizi.

Takže když už máš víckrát ověřený, že tiž to nějakým způsobem ovládáš.

No, jestli se něco umím naučit, tak to umím.

No, nepropadáš, to znamená, že spoustu věci umíš. Děláš si někdy takový ty referáty, nebo ty práce, co paní učitelka zadává?

No. Teď poslední dobou teda nebylo co, ale... Jo, vlastně ten Terezín byl. Dělán, hodně referáty. Když je teda možnost, tak hned jdu. A to mi teda jde docela. To si přečtu knížky a...

Čteš si teda na to i knížky a tak...?

Hodně z encyklopedií. Já mám hodně doma takový encyklopedie. Já je teda používám jenom k referátům, protože tam je hodně vypsáný. Na internetu je všechno jinak.

To znamená, že ty to děláš tak, že když dostaneš ty otázky, kterýjsou v těch referátech, tak ty to jdeš hledat do těch knížek?

No, no.

Máš pocit, že se tím taky učíš nebo je to...?

No, určitě. Já jsem teda měla jednou o..., teď už si to teda nepamatuju, o Napoleonovi. Tak to jsem si pamatovala fakt hodně. Jak vystěhoval matku na tu Svatou Helenu a ...

Takže máš pocit, že tím jak to píšeš...

No, ježišmaijá. Ale fakt hodně, protože já když něco hledám a píšu to, já když něco píšu...

Takže ty referáty je jednou z takových těch částí, kde máš pocit, že...

No, referáty mi jdou, to je pravda.

Říkala jsi, že máma tě zkouší. Dávala ti máma někdy, nebo někdo jiný z členů rodiny, nějaký takový ty rady, jak se máš správně učit?

Ne.

Nebo jak se učit? Ne.

Ne.

Ne. Nikdy?

Protože máma teda ve škole nebyla to... Ona vůbec neví, ani neví, o co jde a co mi má říkat. Takže já vždycky řeknu, tak mi řekni tohle a já potom na to něco řeknu. Vlastně já jí poradím, jak mě má zkoušet.

Takže žádný rady jsi jako nedostala?

Nedostala.

Nebo od někoho jinýho, třeba nějaký jeho tipy nebo Jígle, jak se něco naučit?

Takový tahák. Náhodou jsme měli jednu učitelku, kdy říkala, že z taháku se naučíme.

A děláš si taháky?

No, já potom nevím, jak ho přečíst, takže... Tak občas jo, ale na dějepis moc ne, to mi stačí... To si fakt pamatuju, když se to naučím, tak opravdu to. Stejně vtý písemce je potom něco úplně jinýho, já nevím. Já to umím, ale neumím. Vlastně já to umím, ale tu písemku nenapíšu. Asi takhle.

No, to je zajímavý.

No, to jo. To říkám taky.

Když si dělala tady ten text, tak si říkala, že se občas učíš na písemku a pak máš pocit, že ty otázky jsou tak nějak jiný. Když jsi dostala tady ty otázky, měla jsi stejný pocit? Nebo... ?

Jo. To jsem říkala, „jéžiš, tak to si zrovna nepamatuju“.

Čím si myslíš, že to je?

Já vůbec nevím, ale takhle to mám opravdu ve všech předmětech. Tedy tomu se učitelé diví taky. Já při hodině to umím, ale když se píše písemka, tak prostě mi to vypadne. Nebo já nevím, jak jsem nervózní asi.

Jaký otázky bys v té chvíli ocenila? Co by byly ty správný otázky?

No, to, co jsem se naučila.

Tak jako...

Kdy dorazil třeba do Prahy, kdo to vlastně byl, ty první dny... To je pravda. Co jsem tam vlastně napsala? Já už ani nevím. Ty první dny to vím, co dělal, ale koukám, že jsem to tam určitě napsala zase blbě.

Ne, myslím, že...

Civilní stav, jo...

Já myslím, že ty základní věci jsi tam napsala. Takže bys ocenila takový jednodušší, kratší otázku, který jsou na ty základní... ?

Ale tohle nebylo tak hrozný. Mohly tam být horší. Akorát tohle jsem nevěděla. Jako vím, o co se snažil. To nevím, to vůbec. Co jsem tam psala? No, určitě jsem si i něco vymýšlela. Teda tady ne, ale občas jo.

Ale nebyla jsi daleko od pravdy. Já myslím, že jsi to docela zvládla. Tak mě jenom zajímalo, co by byly ty správné otázky pro tebe, aby ti to sedlo. Tak na to jsi mi odpověděla. Když se učíš dějepis, tak říkala jsi, že paní učitelka to vypráví tak hodně...

To prožívá.

Prožívá to. Baví tě dějepis?

Baví. Hodně.

Jo?

I když mi nejde, ale baví.

Máš pocit, že je důležitý dějepis?

No, tak je zajímavý, třeba když někde v televizi řeknou, já nevím, třeba třicetiletá válka, o tom něco vědět. Takhle nám to říká i paní učitelka, že ono se to k životu hodí. Aspoň můžu takhle na někoho udělat dojem. Že o něčem vím víc.

To znamená, že máš...

Protože když jdu třeba Prahou, je fakt, že jsme teda Češi, ale moc toho teda nevíme. Ale něco jsem se kvůli paní učitelce dozvěděla. Hodně věcí, to je teda pravda. Když jdu zrovna s mámou, tak tohle, tohle a tenhle, takhle jí to řeknu. Já myslím, že...tak něco není důležitý, ale nějaký ty, třeba třicetiletá válka a sametová revoluce jsou důležitý věci, si myslím, vědět. Je zajímavý vědět, co český národ prožil.

Takže z toho hlediska toho kulturního přehledu, aby člověk věděl...

Tak ten Terezín, si myslím, že mi dodal, co ty lidi prožívali. Pamatuju si z toho hodně. Já jsem přijela domů z Terezína a mámě jsem vyprávěla úplně všechno. Teda to mě překvapilo.

Je dějepis lehký nebo těžký předmět?

S paní učitelkou Z. je těžký.

Má jakoby velký nároky na to...?

Paní učitelka chce, abychom věděli to, co ví paní učitelka. Takže to je... Ale když se to naučí člověk, tak není těžkej. Jde o to jenom znát tu taktiku. Prostě nebýt líná, mít na to čas se naučit, si myslím teda. Protože když jsem se jednu dobu neučila, tak mi opravdu dějepis nešel, ale když zaberu, tak dvojka, jednička. Fakt nevím.

Kdybys měla dějepis srovnat s jinýma předměty. Říkala jsi, že je docela těžkej. Je nějaký rozdíl v tom, jak se učíš dějepis oproti tomu, jak se učíš jiné předměty?

Já myslím, že ne. Že je to úplně stejný.

Takže všude používáš tu stejnou taktiku, že si to přečteš...

A většinou u těch předmětů, co se to dá naučit, mi to jde. Ale u matiky prostě ne.

Na matiku se musí jinak?

Na matiku nemám hlavu, prostě je to logický předmět, a to mi asi nikdy nepůjde. Ani nevím, k čemu bereme takový ty příklady, co se mi v životě nikdy hodit nebudou. Myslím, že je to zbytečný. Aspoň pro sebe.

A jak se teda tu matiku učíš?

Při matice dávám hodně pozor. A matiku si hodně píšu, píšu si příklady a hodně lezu do učebnice při matice. Pak si opisuju vzorečky, ty teda naštěstí můžeme mít, protože jinak nevím, co bych dělala. To bych asi propadla. No, to je taky ten problém, já prostě nevím. Já jsem asi nějaký výjimečný případ. Já prostě při hodině, když třeba paní učitelku si přivolám, ona mi to vysvětlí a chápu to. Ale ten samý příklad mám prostě v písence a koukám na to jak vejř. Prostě nevypočítám to. Nevím. Jako jde mi to spíš ústně zkoušení než písemně. Já to ústně můžu okecat a vysvětlit to, kdežto písemně já píšu prostě... Já nemám slovní zásobu. Prostě málo píšu, teda hodně píšu, ale prostě to napíšu úplně jinak. Tak jak si to pamatuju, ale dává to jinej smysl, takže je to špatně. A to mě při matice nejvíc štve.

Takže matiku se snažíš všechno si vypsát, nepsat si vzorečky...

O matice, o tý se mi i zdá.

Zkoušíš si hodně ty příklady...

Píšu si hodně příklady, vypočítávám a vypočítám i se zkouškou, ale... Prostě při písence okno.

Takže tohle je při tom dějepis oproti tý matice jiný. Že učíš se jiným způsobem, jinak děláš...

No, tak vlastně je to jiný, když si píšu ty příklady. Tady si nemám co... To si musím dát do hlavy, ale když si procvičím ty příklady, tak třeba... Prostě mi to nepomáhá.

Je ještě nějaký jiný předmět, který se učíš trochu jinak než dějepis?

Tak třeba na chemii se vůbec neučím, ta mi stačí opravdu si zapamatovat jenom. Fyzika, to se vůbec nepodívám do sešitu. To si opravdu pamatuju. Takže když se řekne sluneční soustava, tak o ní umím povídat třeba do aleluja. A hlavně mě taky, co mě hodně zajímá, tak se učím víc nebo si pamatuju, ale to, co mě nezajímá, se musím učit. Když mě něco nebaví, tak se mi nějak do toho nechce.

Říkala jsi, že se špatně učíš letopočty, jména. Máš nějaký figl, jak se je učit?

Ne. Vůbec. To se prostě musím naučit.

Aha, takže si to musíš prostě dokola číst.

No.

Kdy se ještě učíš?

Hodně věcí si pamatuji z exkurzí. Fakt hodně. Z toho Terezína si pamatuju skoro všechno.

Já ti děkuji, bylo to zajímavé.

Já to takhle vždycky všem říkám, když se učím s kámoškama.

Učíš se s kámoškama?

No, my si lehne na Kápo, to je kopec, a tam se to spolu učíme.

V čem je to jiné, když se učíš s nima?

Jiný je to dost, protože pak spolu začneme kecat a já se skoro nic nenaučím. Ale třeba matiku, tu občas jo. To si píšeme příklady a já když to nechápu, tak si to nechám vysvětlit. Od kámošky to chápu víc než od pančelky.

A co dějepis? Taky se ho učíš s kámoškama?

Taky. Ale to se ho moc nenaučím. Nedávno jsme se šli učit a začali jsme se bavit.

Takže se stejně naučím víc doma v klidu večer.

Tak děkuju, to už je opravdu všechno.

PŘÍLOHA VIII - Zápisky z pozorování v hodinách

Úterý 12.6., 11-11,45

Žáci se v této hodině připravují na exkurzi v Terezíně a v Lidicích.

Po zahájení hodiny a organizačních záležitostech

U: Budeme směřovat ke čtvrté exkurzi do Lidic a Terezína. Dnes si něco povíme o Lidicích, zítra bude Terezín. V pátek si probereme, co Vás na exkurzi zaujalo, co nebude jasné.

U: Nejdřív ale jste se měli podívat na přepadení Sovětského svazu. Napíšeme si slíbený testík.

(nesouhlasné mručení)

Každý si sedne sám. Zavřete si všechno, věci si posuňte na druhou polovinu lavice.

U: Otázka první. Řešili jsme vztahy Sovětského Svazu a Německa. Jak byste zhodnotili vztahy na začátku 2.světové války? Napište vše, co o tom víte, co se tam stalo a tak dále.

U: Za druhé. Kdy byl Sovětský Svaz přepaden? Napište mi alespoň rok, ideální by byl měsíc.

U: Za třetí. Víte, že Němci postupovali... Proč Němci zpočátku postupovali tak rychle? Víte, že ten jejich postup byl velice rychlý, zpočátku se jim dařilo. Napište mi alespoň pět důvodů, proč byli tak úspěšní, proč jeli tak rychle dopředu. Zkuste pět.

U: Za čtvrté. Víte, že Němci se po počátečních úspěších dostali do problémů. Jaké měli Němci potíže, proč se to zlomilo? Napište, jaké měli Němci potíže nebo Sověti výhody, jak chcete. Zkuste tam napsat čtyři, aspoň čtyři, faktory. Myslete hlavně na sovětské výhody. Myslete na to, proč se začaly projevat.

U: Otázka předposlední, pátá. Vy víte, že jedním z takových rozhodujících německých úderů měl být útok na hlavní město, na Moskvu. Nepovedlo se jim to, Sověte se ubránili. Jaký to mělo důsledek na ty vojáky?

Adéla: „Na které?“

U: Na německé i sovětské, můžete si to aplikovat na oboje.

U: Poslední otázka, šestá. Napište si Leningrad, dnes Petrohrad. Napište vše, co víte o Leningradu a druhé světové válce. Jakou úlohu sehrál? Říkali jsme si to.

U: Podívejte se, jestli jste se podepsali. To byla vaše předposlední písemná práce.

U: Nějaké dotazy k testu?

Někdo se ozývá, že co ten Leningrad.

U: Co si vybavíte k Leningradu?

Adéla: Vydržel 900 dní.

U: Ano, vydržel 900 dní obléhání. Ve městě byli katastrofální podmínky.

U: Jaké byli ty vztahy s Němci?

David: Výborné, dokonce měli smlouvy o neútočení.

U: Ano, ty smlouvy byli výhodné pro obě strany.

U: A co ta Moskva?

Petr: Němci byli na dně.

U: Ano, Němce to zdrtilo. Nemohli přenést přes srdce, že oni, nabušení lidi zažili porážku od podřadných Sovětů. Moskva měla obrovský psychický význam.

U: Tak teď si vezte sešity a napište si Lidice. Mám tady s sebou dvě publikace, pokud byste se na osud Lidic chtěli podívat trochu blíž. (ukázka dvou knih - Příběh české vesnice. Osudy lidických dětí).

Následující výklad probíhá za současného promítání fotografií na obrazovce.

U: Chtěla bych vám přiblížit osud vesnice, kam pojedeme. Byla to obyčejná vesnička, jakých jsou v téhle zemi stovky. Normálně bychom se o ní vůbec nedozvěděli. Nic zvláštního neudělali, nemají žádného slavného rodáka.

Tady vidíte kostel sv. Martina. Pak srovnajte tenhle obrázek s tím, co uvidíte ve čtvrtek.

Tady je šest lidických lidí, kteří nastoupili dobrovolně do první světové války.

Tady je obrázek pana faráře z kostelíčku sv. Martina. Byl to staříčkový pán, bylo mu přes osmdesát. Jemu dali Němci vybrat, protože byl farář. Mohl si zachovat život, pokud o něj poprosí. Ale on se rozhodl, že bude sdílet osud se svými lidmi.

Tady je statek, kolem kterého půjdeme. Na tom Horákově statku budou ti lidé zastřeleni. Takhle vypadal vjezd do Horákova statku.

Tahle fotografie je tři dny před tou tragédií. Ti lidé vůbec netuší, co se stane.

Většina chlapů z Lidic pracovali v Kladně, v Poldovce, byli to horníci. Jinak Poldovka dobře prosperovala i během krize.

Tady je obrázek lidických dětí...

Nacisté neváhali zabít i psy u boudy. Zabíjeli vše živé, kromě dobytka, ten odvedli.

Tohle je poslední svatba, která byla v Lidicích tři dny před tragédií. Za tři dny bude tahle žena vdovou.

Tenhle muž se jmenuje Stříbrný a tenhle Horák. Oni později sehráli negativní roli, samozřejmě nechtěně. Utekli složitě „jižní cesou“ do Anglie, kde budou působit v RAF v české peruti. To byl jeden z důvodů, proč si nacisté vybrali tuhle vesnici.

Radek: To je ten Horák, co měl ten statek?

U: Jo, to je příbuzný toho Horáka.

Tady je opět Stříbrný a Horák. Nikdo z jejich rodin nepřežije. Všichni budou postříleni, hlavně v Praze.

Podívejte se na tenhle plakát. Znáte toho pána?

Více žáků: Churchill

U: Ano, Churchill. Takový plakát vyšel v různých jazycích. Tragédie v Lidicích měla odezvu po celém světě.

Tyhle taky znáte. Tohle je... ano, Heydrich. To byl velmi krutý člověk, přezdívalo se mu Černá bestie. Bude na něj spáchán atentát. Co potom začne?

Ema: Teror.

U: Ano, teror. Začnou transporty, popravy... Vedle stojí K.H.Frank. Až bude zabit Heydrich, bude to právě Frank, který bude řídit všechny ty hrůzy. Podle všeho to byl jeho nápad. Jak dopadne?

Petr: Bude popraven.

U: Ano, po válce bude zatčen, převezen do Čech a zde odsouzen k smrti a v Praze popraven.

Petr: Zastřelenej?

U: Ne, pověšen. Zastřelení by bylo ještě dost čestné, tak ho pověsili.

Fotka dětí. Fotili se týden před tragédií, tak jak se fotíte vy takhle na konci školního roku. Jen jedno nebo dvě přežili válku. Pan učitel Šimandl, ten byl také popraven. A tady je další třída. Pan učitel Petřek přežil, bydlel v Buštěhradu.

Tyhle už poznáváte, Gabčík a Kubiš. Auto Heydricha. Následovaly popravy. Tohle je v kobylišské stělnici.

Tady je osud lidických mužů. Oni vůbec nevěděli, co s nimi bude. Nic jim nebylo řečeno. Vodili je na statek po pěti. A pak je postříleli. Pak měli pocit, že to trvá dlouho, tak chodili po desíti. Kolik myslíte, že tam leží mužů?

Žáci: odhady, kolem 60

U: 173. Zemřeli úplně všichni. Ty, kteří byli v práci, si nacisté našli a zastřelili potom. Nejstaršímu muži bylo přes 80, nejmladšímu nebylo ani patnáct. Dostal se tam náhodou, jeho matka si myslela, že bude se svým otcem v bezpečí.

Muži tedy byli zastřeleni. Ženy s dětmi odvedly do tělocvičny. Když tu ženy byly, muži už byli mrtví. Ženy to nevěděli. Ve škole zůstaly tři dny. Pak oddělily děti od jejich matek. Udělali to šikovně, řekli, že děti pojedou jiným vlakem. Děti ale začaly křičet. Jeden nacistička toho měl dost, vyrval matce dítě a mrštil jím o zeď. Tohle je místo, kde mámy viděli naposled své děti. Celkem přežilo 17 dětí.

Takhle si to nacisté filmovali. Lidice měli zmizet. Takhle vypadal kostel svatého Martina. Takhle vypadala likvidace kostela. Ve čtvrtek budeme stát na místě, kde stál kostel.

Tyhle známe - parašutisté.

Nacisté se rozhodli zlikvidovat vše, i se hřbitovem. Ani mrtvé nenechali na pokoji. Vyndávali je z hrobů, kopali si s hlavami. Bavili se tím, že do hrobů dávali výbušniny a sledovali, jak vše lítá ven.

Zemřelo 81 lidických dětí. Byly zplynovány v plynových autech. Dodnes se neví, kde ty děti pohřbili. Snad někde u Chelмна.

Děti, které měly být poněmčeny, byli jeden čas v Thomayerově nemocnici.

Ženy skončili v koncentračním táboře. Z těch 230 přežilo ty kruté podmínky 144. Po válce se vrátily domů a čekaly, že zde najdou své muže a děti.

V koncentračním táboře jste byli jen číslo. Kromě toho měly na sobě T. T jako Tschechy. Bylo s nimi zacházeno mimořádně krutě.

Zvoní, hodina končí

Středa 13.6. 8,55-9,40

Soustředila jsem se na otázky, které U klade

Na začátku se rozdává Atlas českých dějin. U nabízí možnosť udělat práci o Terezínu, je to nepovinné, pro ty, kdo si chtějí vylepšit známku. Otázky dodá v pátek.

U: Otevřete si atlas na straně 21. Podívejte se dolů, vidíte obrázek a dvě mapky.

U: Po kom dostala pevnost jméno?

David: Marie Terezie.

U: Kdy žila Marie Terezie? Petře?

Petr: Nevím.

Radek: M.století

U: Tangu?
Tang: 1740-1780
U: Které je to století?
Rozmáhá se debata, zda to je 17. nebo 18.století.
Tang: 18.století

U: Vybavíte si něco o Marii Terezií?
Katka: Zavedení povinné školní docházky.
Radek: Z rodu Habsburků
Ema: 16 dětí.
U: Ještě něco.
David: Prohrává Slezsko.

U: Ano, měla problémy. Proč?
Cyril: Byla to ženská.

U: S kým měla problémy jako první?
Bára: S Ruskem
Iveta: Se Saskem
U: No, byla to německá země. Jaká konkrétní to byla?
Tomáš: Prusko.

U: Vybavíte si panovníka?
David: Fridrich.

U: Jak to dopadlo?
Radek: Marie Terezie ztratila Prusko.

U: Adélo, proč je to problém?
Adéla: Ztrácí území.
U: Ano, ale něčím to území bylo zajímavé.
Tomáš: Ťezba.

U: Radku, ukaž prosím Slezsko na mapě.
Radek poměrně jistě ukazuje Slezsko, na vedlejší mapě trochu tápe, ale i tam nakonec Slezsko najde.

U: Slezsko patří k zemím takzvané koruny... české.

U: Proč byl postaven Terezín?
Měl ochránit proti postupu Pruska. Celkem byly vystavěny tři pevnosti - Josefov, Hradec Králové a Terezín. Podívejte se na mapku, kde jsou.

U: Jak poznáte, že Terezín vznikl podle předem předem jasného plánu?
Terezín má dvě části. Pevnost-město a Malou pevnost. Zítra půjdeme do Malé pevnosti.
Radek: V té malé pevnosti byly ty malé chodbičky, kde žili vězni?
U: Ano.

Radek. Aha, tak to jsem tam byl. To si pamatuju.

U: Kolik lidí to stavělo?

U: Z čeho se to stavělo?

Adéla: Z kamene.

Radek: Karlovi IV. se osvědčili ty vejce, tak asi z vajec.

U: Z kamene ano. Ale ještě něco... Víte? Z cihel.

Rozdávají se papír s mapkou.

U: To, co máte před sebou, je malá pevnost...

U: Většina koncentráků byla kde?

Bára: V Německu.

David: V Polsku.

U: Ano, v Polsku.

U: Zadržel Terezín někdy ty Prušáky?

Ozývají se hlasy ano i ne.

U: Ne, žádné vojsko pevnost nezastavila. Vzpomínáte na bitvu, kdy mohla mít nějaký význam? Bylo to v roce 1866.

Adéla: U Lipan.

Radek: U Moldávie

U: Byla to bitva u Hradce Králové, neboli bitva...u Sadové.

U: Jak to tenkrát vypadalo? Tady stála pevnost a tudy šli vojáci. Takže to Prušáci...

Žáci: Obešli.

U: Proto Terezín jako pevnost zrušili.

U: Vemte si před sebou tu mapku. Budeme vstupovat do pevnosti hlavní cestou, ve směru šípek. Řada vězňů, která vstoupí tudy do pevnosti, už neodejde...

Nad jednou bránou byl hrůzný nápis Arbeit macht frei. Co to znamená? ... Práce osvobozuje. Mělo to budit dojem, že pokud budete pořádně pracovat, dostanete se ven. Ale ve skutečnosti to bylo jinak. Víte, jak se říkalo, jaký je jediný způsob, jak se můžete dostat ven?

Petr: Mrtvěj.

U: Komínem.

U: Každý čeká, že tam jsou plynové komory. Jsou tam?

Radek: Jo, jedna malá.

Petr: Není.

U: Není, to ale neznamená, že by to byla procházka růžovým sadem.

U: Jak jste se do pevnosti dostali?

Jako vězni. Když vás potřebovali, vozili vás zpět do Prahy na výslech. Nebo jako přestupní stanice, pak pokračovali do Ravensbriicku, Osvětimi a tak dále...

U: Najděte si první dvůr. Tam jste se dostali jako první. Tady jste vše museli odevzdat, svlékli jste se, dostali jste vojenský mundúr, evidenční číslo. Většinou jim ale nechávali snubní prsteny. Proč?

Adéla: Aby je víc trápili.

Petr. Aby myslely na muže

Radek: Protože by začali vyvádět.

U: Ano, a navíc věděli, že se k nim stejně dostanou.

U: Podívejte se na temnice, samotky. Některé místnosti byly úplně tmavé, některé měly malá okénka. Když jste se sem dostali, byli jste odsouzeni k smrti. Spali na holém betonu, byli úplně nazí. Nedostávali jídlo, zpravidla ani pití ne. Když jste ve tmě, vnímáte čas?

Žáci: Ne.

U: Měli jste pocit, že jste tu strašně dlouhou, byla vám strašná zima. Po pár dnech ty lidi vybrali jako mrtvoly.

U: Vzpomínáte na začátek 1.světové války, na atentát na Ferdinanda d'Este?

Petr: Devatenáctiletý kluk.

U: Ano, to je on. Gavrilo Princip. Byl zavřený právě tady. Ten se tam nakazil.

U: Po tom hladovění jste dostali silně kořeněné, silně slané jídlo. Dostali pak strašnou žízeň, ale nedostali žádnou vodu.

Radek: Byl Josefov taky koncentrák?

U: Ne, nebyl.

U: Jak často se myli? Jednou týdně, v sobotu. Představte si, že jste se týden nemyli - bylo vedro, tvrdě jste pracovali. Ještě si často vymýšleli, proč to v sobotu nejde - neteče voda, nefunguje kotel...

U: Byla tam nějaká marodka? Takzvaná tam byla, ale neměli jste šanci se tam dostat. Pokud byste byli Žid, lékaři měli zakázáno vám poskytnout pomoc. Kdyby to udělal, mohl být zastřelen.

U: A co jídlo? Zkuste si doma navážit 300 gramů chleba. To jste dostali na celý den, muselo vám to stačit. K tomu jste ráno vyfasovali půl litru melty, která strašně páchla. K obědu byla zeleninová polévka. V ní plavaly černé brambory nebo shnilé zelí. Někdy se polévka dělala z kravské krve. Často ji dělali v létě, kdy se to rychle kazilo. Lidé pak měli hromadně trávicí potíže. Jednou týdně byl tzv. guláš, což byla tahle polévka a v ní výsek - zkažené maso, tučné, což jim dělalo obzvlášť dobře. Večer dostávali to samé, jen naředěné.

U: Bára reagovala, že by to nejedla. Já vám přečtu polévku Piňď'ablať.

U: Šéfem lágru byl Jackel. Žil tam s manželkou a s dvěma dcerami. Když si dcerušky vymysleli, že chtějí bazén, tam ho tam museli vězni vykopat. Hloubili ho vlastníma rukama nebo jen primitivními nástroji. Desítky lidí tu zemřeli.

On tak zvláště chodil, tak mu říkali Kačer nebo Piňď'a. Když jste se mu nelíbili, tak jste od něj dostali ránu, což znamenalo smrt. On dokázal dát takovou ránu, že prorazil lebku.

Do roku 1942 jste do Terezína mohli posílat balíčky. Co tam lidé asi posílali?

Žáci: Jídlo, oblečení...Radek: Cigarety.

U: Od roku 1942 to Jáckel zakázal, aby to tam neměli moc snadný. Jáckel jim ty balíčky nikdy nedal hned. Dostali je, až když bylo to jídlo zkažené. Ale ti lidé měli takový hlad, že to stejně jedli.

No a někdy vzali všechno z balíčků, včetně těch kartáčků na zuby a ponožek a uvařili a to byl Piňď'ablať. Měli z toho hroznou srandu.

U: V celách spalo na jedné palandě až 90 lidí. Na celou místnost byly 2 záchody, 3 nebo 4 umyvadla. Představte si, že ti lidé mají všichni ty střevní potíže. To se pak ty záchody rychle ucpaly. Obsah záchodů přetékal do místnosti. Kdo přišel pozdě, spal pak u těch záchodů.

U: Co dělali lidé přes den?

Petr: Pracovali.

David: Stavěli tanky.

U: No, tanky zrovna ne. Pracovali v podzemních továrnách na letecké motory. Vykopali tam 36 km chodeb a obrovské sály. To všechno tam vězni dělali.

Rozdávají se další písemné materiály. U: Tohle si do zítřka přečtete.

Ve **čtvrtek** proběhla exkurze do Terezína a do Lidic.

Po cestě zpět zkouší U jednoho žáka z 9.A z letopočtů (bitva na Bílé hoře, vznik Československa - přesně, revoluční rok, mnichovská dohoda, upálení Mistra Jana Husa, bitva u Lipan, bitva u Slavkova, bitva u Lipska...)

Pátek 15.6., 11-11,45

U: Vrátime se ke včerejšku. Chtěla bych vám pustit film, ten, který jsme včera nestihli v Terezíně. Jak víte, nacisti si nechali v pevnosti postavit kino. Tam jsme tedy včera nakonec nebyli. Ale o moc jsme nepřišli. Je to taková dlouhá, tmavá místnost.

U: Které místo Vás v pevnosti nejvíce zaujalo?

Ema: Ty samoty, jak jsem se tam nechali zavřít.

Markéta: Ta dlouhá chodba, kterou jsme šli.

U: To se tedy úplně netýká koncentráku. Ta chodba je tam proč?

Tomáš: Vojáci.

U: To je systém z doby Josefa II. Určitě jste si všimli těch střílen. Proč to bylo zazděné, pamatujete si to?

Adéla: Aby neutekli.

U: Správně. Co dál?

Cyril: Hřbitov.

Markéta: Ty umývárky.

U: Vzpomínáte, jak žili? Co dělali přes den?

Žáci: Pracovali.

U: S čím tam museli bojovat?

Radek: Špína.

Tomáš: Blechy.

U: Ano, byli tam blechy, vši. Ten život tam byl strašný. Představte si to v těch vedrech, když se nemůžete po práci umýt.

Radek: Že tam byli ty blechy, tak vyndali ty matrace.

U: A jak to bylo s jídlem? Kolik potřebujeme kalorií na normální příjem, když nijak tvrdě nepracujeme.

Markéta: 2.000

U: Ano, tak nějak asi 2.400. A kolik si myslíte, že dostávali?. Tak 600, 700. Takže rychle ztráceli na váze.

U: Ještě něco vás zaujalo? Mě zaujala ta holírna.

Radek: No, tam to vypadalo.

U: Proč to tam nefungovalo, pamatujete si to?

Adéla: Nebyla tam zavedená voda.

U: Zamyslete se. Co pro vás by bylo nejtěžší?

Markéta: Samotka.

Radek: Špína, hlad...

U: Hlad není nejhorší, na ten si zvyknete, scvrkne se vám žaludek, to žízeň je horší.

Petr: Bez té rodiny

U: Mě by nejvíc vadila ta nejistota, že nevím, co se mnou bude, jestli budu žít. Přečetli jste si ten papír, jak jsem vám dávala? Jak se s nima zacházelo? Tak přečetli? Kdo to četl?

Adéla: Jeden odstavec, pak jsem přestala.

U: No nikdo, to je škoda.

U: Ještě něco vás zaujalo?

Iveta: Ta pitevna.

U: Ano, viděli jsme pitevnu a krematorium. Kapacita krematoria už na konci vůbec nestačila.

U: Jak na vás působilo to město? To samozřejmě bylo osídleno už za Josefa II. Jak byste motivovali lidi, aby se tam nastěhovali?

Tomáš: Nízké daně.

Radek: Do Leopoldova poslali cikány.

U: Ano, to je další problém přesídlení Romů, když už.

U: Tak jak na Vás působilo to město?

Jitka: Nudný.

Ema: Opuštěný.

U: Ano působí dost opuštěně. Proč tam asi mají tak velké náměstí?

Radek: Aby je tam mohli střílet

U: Jedním z důvodů mohly být vojenské přehlídky. Jestli pojedete do Josefova, tak ten vypadá ještě mnohem hůř.

Co vás překvapilo v Lidicích?

Iveta, Ema: Ty růže.

U: Ano, ten sad je moc pěkný. Škoda, že tam někteří z vás už nešli. Dřív tam dokonce byli i cedulky, odkud ty růže jsou. Třeba z Anglie a tak.

Iveta: Teď tam byli znaky těch zemí.

U: To byli ty města se stejným nebo podobným osudem.

Petr: Lidice, to bylo to město s tou kašnou?

Iveta: Ne, to byl Terezín. To druhý.

Petr: Aha, s tou menší kašnou.

U: Jak na vás působilo to místo?

Jitka: Liduprázdný.

Petr: Lidi tam normálně chodí.

U: Celkově jste z toho měli, jaký pocit?

Padají slova, jako krásný, dobrý, zajímavý.

U: Myslím, že to místo je opravdu působivé. Když někdo tvrdí, že nebyl holocaust, a vy tam pak vidíte tohle.

U: Máte něco, co byste příště změnili?

Tomáš: Autobus, to horko.

U: Ano, to bylo opravdu nepříjemné.

U: Tak teď kdo bude chtít dělat tu práci o Terezíně? Je na to opravdu málo času.

Rozdává materiály

U: Ke včerejšku je nějaký dotaz?

Iveta: Co ta zkrášlovací akce? (týká se materiálů, které dostali)

Radek: To byla ta Potěmkinova vesnice.

U: To byla komedie, kterou sehráli před Červeným křížem. Aby mohli ukázat, že to vlastně není vůbec tak špatné. To už si nebyli tak jistí, že válku vyhrají.

Iveta: Komu patřila ta cela, co byla osvícená?

U: Tam byl Gavrilo Princip. To byl ten, co spáchal ten atentát...kde?

Žáci: V Sarajevu.

Iveta: To měl dobrý, že se mu tam svítilo.

U: Nesvítilo, tam nebyla elektřina. To bylo kvůli turistům. On tam byl přikovaný ve tmě.

Pak se pouští film o Malé pevnosti.

Petr si dělá během filmu poznámky, zřejmě kvůli práci o Terezíně.

Radek se občas během filmu ptá.

Část o tom, že vězni jezdili na práci

Radek: Proč se nevzbouřili všichni?

U: To se těžko bouří, když jsi vysílený a máš hlad. Navíc by je zastřelili.

Radek: Tak by je všechny postříleli, ale aspoň by se to lidi dozvěděli.

U: Kdo? I takhle tam byli obrovský ztráty a nikdo s tím nic nedělal.

Info že špatně utíkalo

David: Ti, co utekli, proč to nenahlásili?

U: Co mohli dělat. My jsme tenkrát patřili pod německou říši.

Tomáš: Ti byli rádi, že vůbec utekli.

David: Tak proč to vůbec kontrolovali?

Info o tom, že Židé byli deportováni do Terezína, převoz potom do vyhlazovacích táborů

Radek: Takže je nakonec popravili v Terezíně.

Židé se měli dostavit na nádraží.

Radek: Tam přišli? Proč se neschovali?

U: Když se nedostavili, tak je našli

Radek: A když utekli?

U: Tak je našli. Ono se to řekne schovat se. To se schováte na den, na dva, na týden. Ale schovávejte se roky. Potřebujete jídlo, pití. To se musíte schovávat u někoho. A jen někteří dokáží vzít na sebe to obrovské riziko. Vezměte k sobě uprchlíka, když vám hrozí, že vám zastřelí děti.

Zvoní, hodina končí.

Pátek 22.6., 11-11,45

Tuto hodinu jsem se soustředila na výklad U.

U: Měli bychom se dobrat dnes ke konci 2.světové války. Vezměte si vaše sešity. Napište si nadpis „Válka 1944-1945“ (zapisuje se na tabuli). Nebo lépe „Vývoj válečných událostí v letech 1944-1945“.

Vezměte si atlas, otevřete si ho na straně 35.

Vy jste si měli přečíst vstup USA do války.
Báro, od kdy jsou USA ve válce?
Tangu, kde USA bojují?
Vy víte, že Japonsko přepadlo Pearl Harbour.

Američané tedy bojují na východě, mají své problémy. Necháme je bojovat.

Najděte si Itálii.

Válka probíhá i v Africe, vidíte, že tam probíhají boje. Kdo tam proti sobě válčí?

Ema: Itálie.

U: Výborně.

U: Proč je důležité to území?

Iveta: Ze strany je moře.

U: Kdo tam dál bojuje?

Petr: Itálie.

David: Sověti.

U: Egypt je pod kontrolou?

Tang: Velká Británie.

U: Kdo na tom bude lip? Je Ital dobrý voják? Co má rád? ...

Italové požádali někoho o pomoc. Koho? ...

Poslal Áda někoho na pomoc? Ano, ale skřípal zuby. ...

Slyšeli jste jméno Rommel. ...

Když to shrnu, Italové ani Hitler tady úspěšní nebyli.

U: Podíváme se na Itálii. Kam vedou šipky, na jaký ostrov?

Petr: Na Sicílii.

U: Najděte rok, den a měsíc.

U: V červenci 43 se Spojenci vynoří na... Vylodíme se na Sicílii. Co vám přijde na italské botičce divného? Je rozdělená, ano. Mussolini to měl těžký. Došlo k převratu.

Co jim sliboval, když nastupoval?

Bára: Hory, doly.

U: Od kdy tam mají Italové fašismus?

Tomáš: Od 30.let

U: Ne, už od 20.let. Takže už to trvá opravdu dlouho. A co Mussolini slíbil, nikde. Italové jsou ve válce. Mussolini je tedy uvězněn. Najděte si Grand Sasso.

U: Co udělá Hitler?

Tomáš: Jde mu na pomoc.

U: Proč?

Petr: Jsou příbuzný.

U: Ne, ale jsou jedna ruka.

U: Italové mají novou vládu, v čele je Badoglio (píše na tabuli). Italové bojují proti Němcům, (na tabuli It x Ně)

Mussolini nakonec skončí pověšením.

U: Vezměte si sešit.

(diktuje) Vylodění na Sicílii 1943. Mussolini svržen a uvězněn.

It - S - Mussolini (Ně) - ve skutečnosti řídí Německo
Spojenci

Najděte si Monte Cassino. Tam býval klášter, na té hranici se svedli těžké boje.
Závěr: Italové s Hitlerem končí, dávají se na stranu Spojenců.

U: Jdeme k Francii. Kde se v Evropě bojuje?

Bára: Rusko?

U: Ve Francii ne, ve Velké Británii ne. Vše se soustředí na Sověty. Co by udělali Sověti? Nebylo by dobrý, kdyby někdo na Německo zaútočil na Západě? Sověti budou žádat, aby Spojenci zaútočili.

U: Takže si napište „Otevření druhé fronty“.

Spojenci se vylodí. Bylo to velmi utajené, kde kdy. Probíhali různé manévry, neustále se měnily plány. Němce nakonec skutečně zblbli.

Jak se ta akce bude jmenovat?

(píše na tabuli) Overlord

6.6.1944

Angličtináři, co to znamená? Překládá se to jako nadčlověk.

Viděli jste den „D“?

(píše na tabuli) „D“

U: Kdo celé té akci bude velet?

(píše na tabuli) Eisenhower

David: To byl kdo?

U: Aby jste měli představu o číslech. Kdo se všechno zapojil?

USA, VB, Fr, Češi, Poláci (na tabuli)

Zejména USA a VB.

U: Kde je toto utajené místo?

Tomáš: Normandie.

U: Kolik se zapojí? Do celé akce se zapojilo...

(píše na tabuli) 2,8 mil. Lidí

600 tis. Plavidel

90%

Ti první chlapi, kteří vylezli ven, těch 90% nepřežilo. Přesto všechno se první den dostalo na pevninu 150.000 chlapů.

Byl to začátek německého konce.

U: Podívejte se do atlasu. Fronta v roce 1944. Jakou má barvu?

Najděte si Velkou Británii. Američané na to museli převézt materiál do Velké Británie.

Tomáš: Francie.

U: Vidíme hnědé šipky. Projděte hnědou linii. Kam se dostali do konce 1944? To samý si zkuste na Východě.

U: Teď se podívejte na linii v roce 1945? Kam to budou řídit? Berlín.

U: Napište si do sešitu poslední bod - „Bitva o Berlín“.

Kdy začne bitva o Berlín? To si Sověti nemohli nechat ujít. Co to bude pro Sověty pověsit v Berlíně sovětskou vlajku? Obrovský pocit zadostiučinění.

16.4.1945 (píše na tabuli) - začíná útok na Berlín.

Která hodina ranní? 4,00

Začátek byl zvláštní - 30 minut vše pálilo, rozsvítili světlomety. Byl to obrovský nástup.
Velení. Kdo za Sověty velel?
(píše na tabuli) Žukov
Koněv
Sověti nasadili (píše na tabuli) 2,5 mil. vojáků
7000 tanků

David: Kde berou Sověti tolik lidí?

U: Má ještě Hitler nějaký chlapy na obranu Berlína? Ne. Přesto dal dohromady 1000 lidí na obranu. Nasazuje starce, ale hlavně kluky
(na tabuli) 25.4. Berlín obklíčen

U: Co se stane?

David: Hitler se zastřelí.

U: Lidí kolem Hitlera se budou snažit utéct pryč.

Hitler už pojmenoval svého nástupce.

(na tabuli) Dónitz

Hitler spáchá 30.4. sebevraždu.

Kdy padne Berlín? 2.5.

Pak už to jde rychle. Kdy kapitulují? 7.5. a 8.5.

David: Kdo obsadil Berlín? Sověti nebo Spojenci?

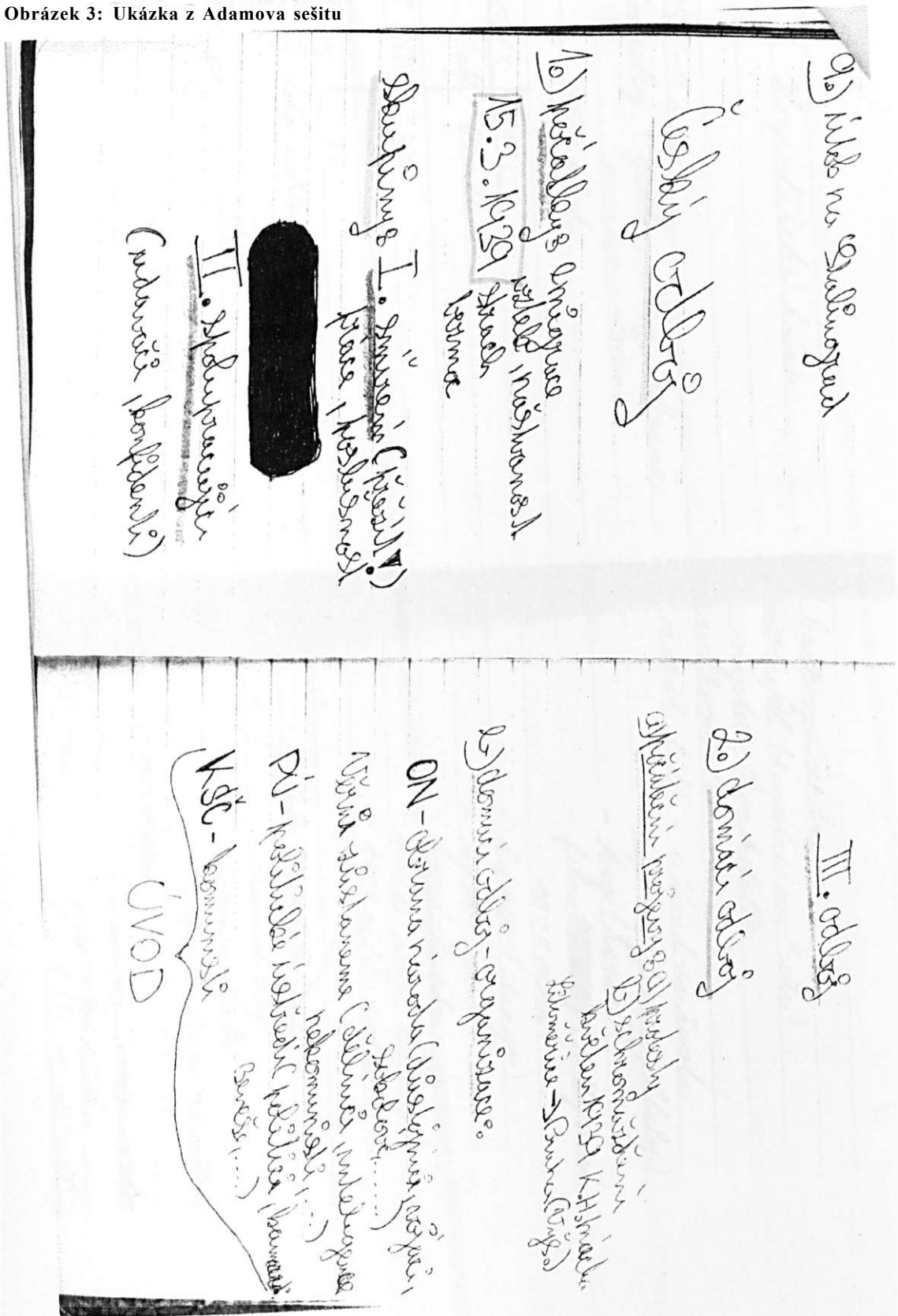
U: K tomu dojdeme. Berlín bude rozdělen na východní a západní.

Válka, 2.světová válka tím končí. Počet obětí mnohonásobně překonal tu první.

Zbytek hodiny žáci zpívají „Amerického námořníka“.

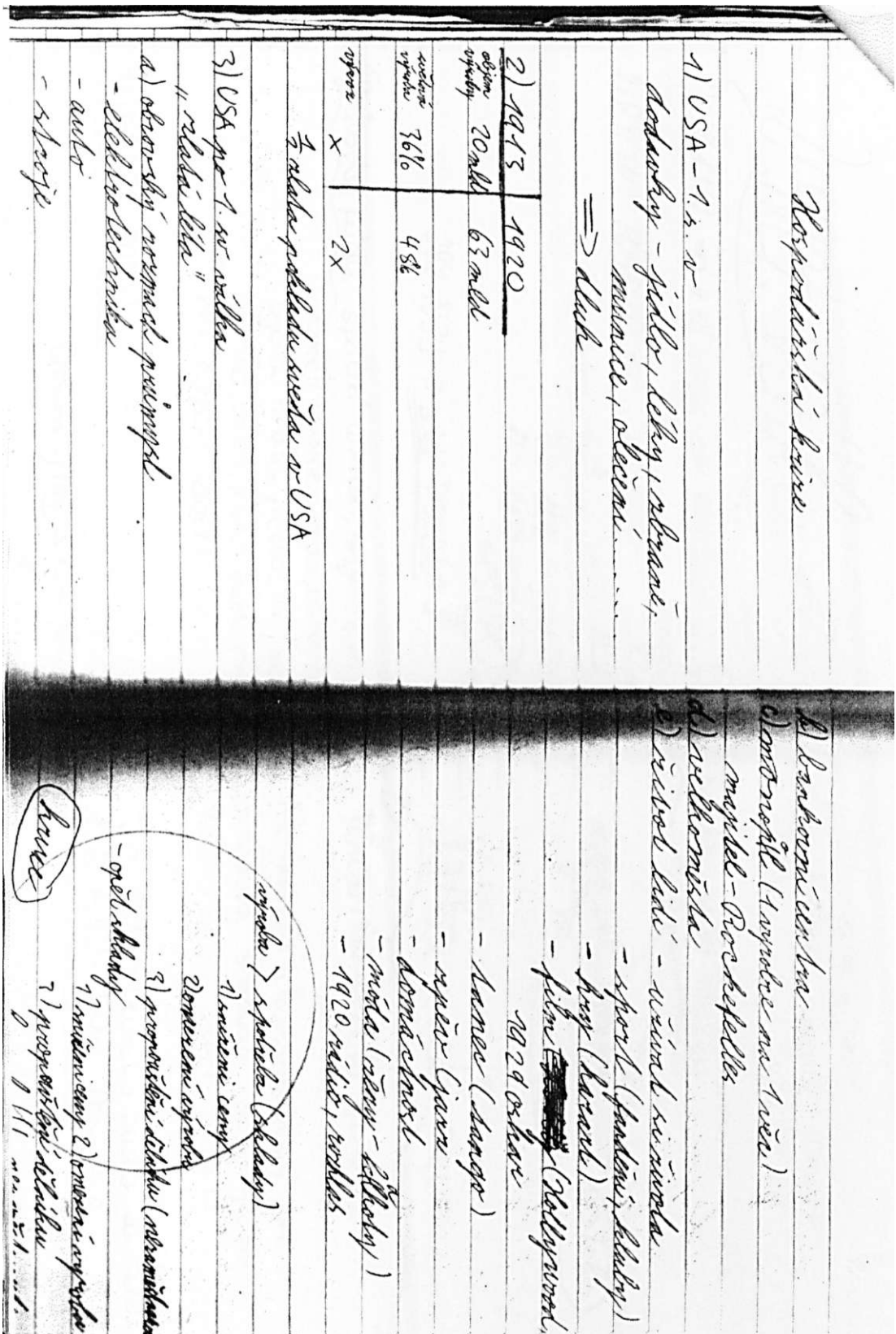
PŘÍLOHA IX-Ukázky ze sešitů žáků

Obrázek 3: Ukázka z Adamova sešitu

Obrázek 4: Ukázka z Davidova sešitu

7ЛШШ7

m2 J M M - Ш&-
 čsn s m m -
 lh, лУШШШ_ 1300. m _
 Ш äSOQOQQ

moc

i :C.ii- /Mdf Afc>. ..

Druha republika.
 fiel /fatâmt → дупрае (381)
 15.3.1939

u ^ - S w m_
 kál- d'Yímú-
 - p^mé/a- ÇÛtffl. i
 - /udím •
 -xtûfy/Y Jet/ ^/twæJtâ/ti
 ЧШЖ.

maláda -
 uslovizacny
 CHOVANI

Sovmšfá

„Cílem říšské politiky v Čechách a na Moravě musí být úplná germanizace prostoru i lidí. Aby toho bylo dosaženo, jsou dvě možnosti:

- I. Totální vysídlení Čechů z Čech a Moravy do území mimo říši o osídlení tohoto uvolněného prostoru Němci.
- II. Zůstane-li většina Čechů v Čechách a na Moravě, pak je třeba používat zároveň mnohostranných metod, sloužících germanizaci podle x-letého plánu.

Taková germanizace předpokládá:

1. přenárodnění rasově způsobilých Čechů,
2. vysídlení rasově nevyhovujících Čechů o vrstev inteligence nepřátelské říši, popřípadě zvláštní zacházení s ni a se všemi destruktivními živly,
3. nové osídlení takto uvolněných prostorů čerstvou německou krví.“

6.10. 1938

Radová strana → NĚ

průčelovitel - A. Hlinka

Skupina Česko-
 Slovenska.

14.3. 1939 - obveini Slovenska =
 samostatnost Slovenska.

3. Čechy - Morava - 0,30 - sprava 10,00 -

